RAZISKOVALNA NALOGA

OH, TO BRANJE

Področje:
SLOVENŠČINA

Avtorja
Mark Bogataj, Anja Pirih

Mentorica
Barbara Peternel, učiteljica slovenščine, univ. dipl. bibl.

Žiri, 2013

KAZALO

1 POVZETEK ***4***

2 ZAHVALA ***5***

3 UVOD ***6***

4 METODOLOGIJA ***7***

5 PREGLED OBJAV ***7***

6 SPORAZUMEVANJE ***7***

6.1 Pomen sporazumevalnih dejavnosti 8

6.2 Branje kot temeljna dejavnost pridobivanja znanja 8

7 RAZVOJ BRALNE SPRETNOSTI ***9***

7.1 Bralni razvoj 9

7.2 Pomen bralne pismenosti 10

7. 3 Bralna pismenost na šoli 11

8 ANKETA ***12***

8. 1 Anketa med delavci šole 12

8. 2 Anketa za učence 21

9 INTERVJU S KNJIŽNIČARKO ***39***

10 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK ***43***

11 VIRI IN LITERATURA ***44***

12 PRILOGE ***45***

KAZALO GRAFOV IN SLIK

Kazalo grafov

Graf 1: Delavci šole – spol _____ 13

Graf 2: Ali pogosto berete? _____ 13

Graf 3: Koliko knjig preberete letno? _____ 14

Graf 4: Kakšne knjige so vam všeč? _____ 14

Graf 5: Ali sodelujete pri brani znački? 15
Graf 6: Kje si izposojate knjige? 16
Graf 7: Ali preživite večino svojega prostega časa ob listanju revij in prebiranju knjig ali ob računalniku in gledanju televizije? 16
Graf 8: Ali vaše delo vpliva na branje knjig? 17
Graf 9: Ali računalnik in televizija vplivata na količino vašega branja? 17
Graf 10: Kaj še berete poleg knjig? 18
Graf 11: Menite, da se je obseg branja v obdobju zadnjih 5 let pri vas spremenil? 18
Graf 12: Ali imate občutek, da je knjige zamenjal računalnik? 19
Graf 13: Ali uporabljate katero izmed navedenih naprav za branje e-knjig? 20
Graf 14: Kaj ti pomeni branje? 21
Graf 15: Kako pogosto bereš? 22
Graf 16: Koliko knjig prebereš letno? 23
Graf 17: Kaj od navedenega leposlovja bereš najpogosteje? 23
Graf 18: Kako izbereš knjigo? 24
Graf 19: Kakšne knjige so ti všeč? 25
Graf 20: Po katerih delih raje posegaš? 26
Graf 21: Ali sodeluješ pri bralni znački? 27
Graf 22: Ali bereš knjige za bralno značko iz tujih jezikov? Če si obkrožil da, dopiši katerih. 27
Graf 23: Sodeluješ na Cankarjevem tekmovanju? 28
Graf 24: Ali so ti všeč knjige za domače branje in bralno značko? 29
Graf 25: Ali si se udeležil literarne čajanke v šoli ali knjižnici? 30
Graf 26: Kaj še bereš poleg knjig? (Možnih je več odgovorov). 31
Graf 27: Kaj meniš, da imaš od tega, da bereš? 31
Graf 28: Ali se spomniš svoje prve knjige? (Če si obkrožil da, dopiši naslov). 32
Graf 29: Ali so ti starši v otroštvu brali knjige? 33
Graf 30: Bi po tvojem mnenju k večjemu zanimanju mladih za knjige prispeval natečaj z nagradami? 33
Graf 31: Ali imaš občutek, da je knjige zamenjal računalnik? 34
Graf 32: Ali uporabljaš katero izmed navedenih naprav za branje e-knjig? 35

Kazalo slik

Slika 1: Literarna čajanka, 2010 _____ 42

1 POVZETEK

Raziskovalna naloga z naslovom *Oh, to branje* se dotika pomena branja in bralne pismenosti. Med vsemi jezikovnimi dejavnostmi je branje najpogosteje preučevana in raziskovana jezikovna raba in jezikovna zmožnost, piše doktorica Grosmanova, a na šoli takih raziskav še nimamo. Najina raziskava bo odgovorila na nekatera vprašanja o branju, kakor ga doživljajo delavci in učenci tretjega, šestega in devetega razreda naše šole.

Najprej sva iz različnih virov zbrala literaturo, ki govori o branju, bralni pismenosti ter o novih orodjih za branje e-besedil.

Zanimalo naju je, koliko učenci naše šole berejo, kaj jim branje pomeni, kako izbirajo knjige, ali sodelujejo pri bralni znački, po kateri vrsti knjig najraje posegajo ter kakšen odnos imajo do branja. Podobna vprašanja sva postavila tudi delavcem šole in dobila odgovore tudi o tem, koliko se poslužujejo elektronskih naprav za branje in pisanje.

V zadnjih desetletjih so računalniki novo orodje za ustvarjanje, urejanje, strukturiranje, arhiviranje in za dostop ter razčlenjevanje raznovrstnih besednih in nebesednih besedil. Tako so se razvile nove vrste elektronsko oblikovanih besedil. Razvila so se obširna nova področja proučevanja novega žanra elektronske literature, kulture, besedil in jezikoslovja in porodila se je potreba po čim obsežnejši digitalni pismenosti za razbiranje raznih oblik e-besedil.

Ugotovila sva, da so tako delavci kot učenci naše šole pridni bralci, saj veliko berejo in tudi pogosto. Če bi hotela preverjati uspešnost branja, bi morala najino raziskovalno nalogo zasnovati drugače. Izziv za prihodnost.

V prilogi je anketa, s katero sva prišla do rezultatov.

2 ZAHVALA

Zahvaljujeva se najini mentorici, učiteljici Barbari Peternel.

Zahvaljujeva se knjižničarki za izčrpne odgovore, ki so nama bili v pomoč pri zaključku najine naloge.

Zahvalo pa dolgujeva tudi vsem delavcem šole in učencem, ki so si vzeli čas in rešili anketo. Lepa hvala vsem.

3 UVOD

V začetku šolskega leta sva se odločila, da letos skupaj opraviva raziskovalno nalogo. Vedela sva, da moraš izbrati neko stvar, ki te zanima in lahko dobiš dovolj informacij o njej. Na šoli smo vključeni v projekt z naslovom *Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja – Bralna pismenost* in na pobudo učiteljice sva se odločila, da raziščeva, koliko naši učenci in delavci šole berejo.

Dandanes skorajda ne moremo odpreti knjige ali prebrati članka s področja izobraževanja, ne da bi naleteli na poudarek, kako pomembno je kakovostno znanje za prihodnost neke družbe. Znanje je temeljni napredek in konkurenca neke družbe in posredno tudi blaginje ter kakovosti našega življenja. Pravo znanje nas tudi osebnostno spreminja in bogati.

Mnogo ljudi ne ve, kakšno je kakovostno znanje, kako ga izboljšamo, kako ga označimo in kako ga osvojimo. Pa vendar naj bi šola za to poskrbela.

Bralno (funkcionalno) pismenost je UNESCO že v petdesetih letih preteklega stoletja opredelil kot temeljno spretnost in človeško vrednoto, ki prinaša napredek, razvoj, svobodo, ozaveščanje, enakost in demokracijo.

Hipoteze

1. Učenci naše šole radi berejo leposlovna dela.
2. Učitelji naše šole pogosto uporabljajo elektronske naprave za branje.
3. Učenci in zaposleni so mnenja, da je knjige zamenjal računalnik.
4. Starejši učenci so bolj aktivni pri internetnih bralnih aktivnostih kot mlajši.
5. Več zaposlenih knjige kupuje, kot pa si jih sposodi v knjižnici.

Hipoteze sva ovrgla ali potrdila. Razlaga tako ovrženih kot potrjenih hipotez je podana v zaključku najine raziskave.

4 METODOLOGIJA

Osnova terenskega dela je bilo anketiranje, za kar nisva potrebovala soglasja, saj sva anketirala delavce in učence naše šole, poleg tega je bila anketa anonimna. Sestavila sva vprašalnik. Večina vprašanj je zaprtega tipa ter sprašujejo po splošnih podatkih, nekatera vprašanja pa so odprtega tipa in sprašujejo po naslovih knjig, pregovorih ali mislih o branju. Anketa nama je služila za pridobivanje podatkov o branju, količini branja, pogostosti branja ter načinu branja. Pridobljene podatke sva grafično prikazala (pred tem sva uporabila statistično metodo) ter jih komentirala.

Za razpravo sva uporabila metodo razlage, interpretacije.

5 PREGLED OBJAV

Pred samo izvedbo naloge sva pregledala objave in literaturo, ki se veže na predmet najine raziskave, torej na pismenost nasploh in na branje. Najprej sva pregledala priročno literaturo (slovarje, enciklopedije, leksikone, slovnico), nato sva s pomočjo javno dostopnega spletnega kataloga Cobiss-Opac iskala ustrezno strokovno literaturo.

6 SPORAZUMEVANJE

Sporazumevanje (komunikacija) je izmenjavanje besedil med ljudmi. Zajema najmanj dve osebi: tistega, ki govori ali piše, in onega, ki posluša ali bere. Torej je ena od oblik človekove družbene dejavnosti (kot so pomembna skupna dejanja, npr. menjava blaga, igra, ples …) in sicer najpogostejša in verjetno tudi najpomembnejša. Sporazumevanje obsega sporočanje in sprejemanje besedil. Oseba A kaj sporoča osebi B, ta pa njeno besedilo sprejme in ga, če obvlada isti jezik, razume. Oseba A je torej sporočevalec, oseba B pa prejemnik. Sporočevalec je lahko govorec ali pisec, prejemnik pa poslušalec ali bralec (Bešter, 2000).

6.1 Pomen sporazumevalnih dejavnosti

Da človek zna brati, pisati, govoriti in poslušati, je pomembno, saj ni možnosti, da bi normalno funkcioniral v okolju, kjer živi, če bi tega ne obvladal.

Bolj kot je razvito okolje, bolj pismen mora biti posameznik, da se znajde v njem. Tako npr. za posameznika v visoko razviti informacijski družbi ni dovolj, da zna brati in pisati, ampak tudi da je npr. računalniško pismen, saj mu to olajšuje funkcioniranje v tem okolju. Po drugi stani pa je za pripadnika nekega plemena v Afriki že to, da zna brati, pokazatelj visoke pismenosti.

Težko je reči, kateri člen je najpomembnejši v verigi posameznikov, društev ali družbe kot celote, ki naj bi nepismenega otroka oblikoval v dobrega bralca in uspešnega uporabnika jezika. V verigi pa so zagotovo poleg staršev učitelji in drugi strokovnjaki na šoli, za katere je pri otrokovem opismenjevanju tudi jasno opredeljena vloga z vzgojnim in učnim programom. Branje je namreč tista spretnost in sposobnost, ki v učnem procesu še vedno predstavlja enega od glavnih virov učenja. Sodi v sklop štirih temeljnih jezikovnih sposobnosti – k poslušanju, govorjenju in pisanju. Takšno pojmovanje umešča branje najprej v okvir pouka slovenščine, a kot učna spretnost presega ta okvir in sega tudi na vsa druga učna področja (povz. po Pečjak, 2002).

6.2 Branje kot temeljna dejavnost pridobivanja znanja

Branje je samosvoja oblika govorjenega jezika. Brati pomeni, da s tiho ali glasno prevedbo pisnih znamenj v glasovna doživimo predmetnost, na katero se pisana znamenja nanašajo. Branje je odvisno od tega, koliko se nam za zapisom posreči zagledati stvarnost, na katero se zapis nanaša, in se vanjo vživeti (Toporišič, 1994, str. 178).

Branje je ena izmed sporazumevalnih dejavnosti. V šoli še vedno ostaja najučinkovitejše sredstvo za usvajanje znanja, čeprav se viri informacij hitro spreminjajo (Pečjak, 2002).

Funkcionalna bralna pismenost je opredeljena s tremi ključnimi komponentami: tehniko branja, bralnim razumevanjem in fleksibilnim branjem. Učenec je po Pečjakovi bralno pismen, če ima avtomatizirano tehniko branja, razume prebrano in zna izbirati ustrezno tehniko branja glede na vrsto in težavnost bralnega gradiva ter cilj pri branju.

7 RAZVOJ BRALNE SPRETNOSTI

Bralna pismenost, ki jo učenci pridobimo že v osnovni šoli, je temeljna za uspešno šolanje, kasneje pa za vključevanje in dejavno sodelovanje v družbi, v poklicnem in v kulturnem življenju. Seveda dober bralni razvoj največkrat učenca vodi do visokošolskega izobraževanja. Če pa se učenci ne naučijo tekočega branja in dobrega razumevanja, to lahko pripelje do težav pri učenju in razvijanju novih spretnosti.

Iz mnogih raziskav je razvidno, da je potrebno nadaljnje poučevanje posvetiti vprašanju: Kako poučevati mladostnike, da bodo razvili višje ravni bralnih zmožnosti? To je predvsem najprej odvisno od vseh učiteljev. Saj bi bilo potrebno, da poleg učiteljev, ki poučujejo jezikovni predmet, k boljši bralni pismenosti pristopijo tudi učitelji drugih predmetov. Hkrati bi bilo potrebno razmisliti, kako višji nivo pismenosti prenesti tudi na vsebine, preko katerih mladi komunicirajo sedaj. Tu imamo predvsem v mislih komunikacijo preko spletnih, mobilnih in drugih družabnih omrežij.

7.1 Bralni razvoj

Dobe bralnega razvoja delimo na:

a) cicibansko dobo (od rojstva do 3 leta),
b) pravljično dobo (od 3 do 8 let),
c) robinzonsko dobo (od 8 do 12 let),
č) obdobje abstraktne inteligence ali obdobje prehodne literature (po 12 letu).

Tudi otroci v cicibanovi dobi berejo. Vendar se jih večina vpraša kako, saj smo preveč let imeli na branje zelo ozek pogled, takega, ki vseživljenjsko učenje branja

zaznamuje s preprostim razpoznavanjem, ki se ga naučimo nekako pri šestih ali sedmih letih.

Nekje med osemnajstim in tridesetim mesecem se otrokove jezikovne spretnosti pospešeno razvijejo. Na tej stopnji se otrokovo branje precej približa navadnemu branju.

V pravljični dobi se otrok s prihodom v osnovno šolo nauči brati samostojno. Do osmega leta naj bi vsak otrok obvladoval osnove branja, tako da lahko bere tiho in z zadovoljstvom. Prav tako kot v cicibanski dobi otroci berejo s starši.

V robinzonski dobi je poudarek na tihem in samostojnem branju. V tem obdobju izgubi veselje do branja kar tretjina otrok. Otrok, ki se mu to zgodi, posveča branju vse manj časa, koncentracija mu popusti in širjenje besedišča zastane. Pri tej starosti postane že spreten bralec.

V obdobju abstraktne inteligence se mladinska literatura meša z nemladinsko. Takrat se mora otroku ponuditi primerno delo brez vsiljevanja. Dve tretjini otrok v zadnjih razredih osnovne šole veliko bere za lastno zadovoljstvo. Po štirinajstem letu se ta delež zmanjša (Kropp 2000).

7.2 Pomen bralne pismenosti

Spoznanja o pomenu bralne pismenosti za uspešno delovanje in osmišljeno preživetje v 21. stoletju v številnih državah sovpadajo z opozorili o nezadostni pismenosti velikega dela prebivalstva. Vsem in še zlasti šolskim oblastem je povsem jasno, da bralno pismenost potrebujejo prav vsi prebivalci prihodnosti. Zmožnost pravilnega branja je zelo pomembna tudi za uresničevanje osebnih ciljev mladih na poti v odraslost. Uspešen razvoj bralnih spretnosti v otroštvu in v dobi mladostništva je pri tem bistvenega pomena. Še več, dobro razvite bralne spretnosti so najpomembnejše za učenčevo izobraževalno pot; brez njih ne more biti uspešen. Dobra usposobljenost v bralni pismenosti ne spada le med temeljne cilje izobraževanja, je tudi glavno sredstvo za učenje. Bralno zmožnost je torej treba

razumeti kot temeljno sredstvo za zagotavljanje pravice do izobraževanja, zapisane v *Deklaraciji o človekovih pravicah* (26. člen).

Bralna zmožnost je potrebna vsakomur. Ali šola omogoča razvoj zadovoljive bralne pismenosti?

Branje je zelo potrebno za smiselno preživetje človeka v času neomejene ponudbe različnih besedil, hkrati pa je tudi glavna pot do znanja in učinkovito orodje moči. Dobro razvita bralna zmožnost omogoča prost dostop do različnih podatkov, s tem pa do sposobnosti obrambe pred manipulacijo raznih leposlovnih oblik. Hkrati omogoča tudi uspešnejši razvoj drugih jezikov, ki omogočajo uspešnejše delo in kakovostnejše življenje. K temu bi morale pripomoči tudi šole, ki so, poleg staršev v domačem okolju, odgovorne za opismenjevanje vseh delavcev. To postaja vse bolj potrebno zaradi naraščanja novih zapletenejših in raznoličnih besedil. Pri mlajših bi bilo potrebno pokazati večje zanimanje za tiskana besedila kot pa za elektronska sporazumevanja. Pri nas je bralna pismenost v slovenščini potrebna za podporo in ohranitev literature. V nasprotnem primeru se ne moremo veseliti svetle prihodnosti. Najprej je potrebno osvojiti sporazumevalnost v materinščini nato v tujih jezikih in nazadnje pri komunikaciji v tehnologiji in matematiki (Grosman, 2006).

7. 3 Bralna pismenost na šoli

Projekt, ki ga izpostavljava, je bil izvajan na podlagi učiteljevih opažanj slabe bralne pismenosti učencev pri različnih predmetih. Pričel se je v začetku šolskega leta 2004/05; takrat je bil kolektiv s strani mentorice, vodje projekta, tako kot navaja tudi Štruceva (2001), seznanjen s cilji in vsebinami ter vzpodbudami k iskanju novih idej.

Že samo poimenovanje pove, da je bil usmerjen k branju, in prvi so bili strokovnega predavanja o branju deležni njegovi izvajalci. Namen tega je bil osvežiti tisto, kar so že vedeli in slišati kaj novega, kajti vsi učitelji so bralci in vsi izobražujejo za branje. Ob učenju branja je treba vsem otrokom in mladim na vseh stopnjah vzgojno-izobraževalnega procesa načrtno sistematično ponuditi priložnost, ob katerih spoznavajo užitek in koristnost branja, imajo na voljo različno bralno gradivo in možnosti, da sodelujejo v bralnih dejavnostih po svojem izboru in željah. Prav tako je

potrebno načrtno skrbeti za dobro bralno ozračje, ki ustrezno podpira vse bralne dejavnosti.

Poleg pouka je potrebno izpostaviti tudi dejavnost 50. sezone Bralne značke, ki je spodbujala k prostočasnemu branju, in sicer k branju knjig po izboru mladih.

Zastavljene naloge so bile sledeče:

- podpirati temeljne cilje pouka materinščine z razvijanjem zavestnega, ustvarjalnega branja, bralne tehnike in spretnosti;
- razvijati bralno kulturo učencev in promovirati knjige;
- približati učencem dobre knjige, na način, da bodo vzljubili branje;
- razvijati kreativne sposobnosti učencev – bralcev;
- spoznavati književnike in njihova dela na neformalen način in spodbujati kritično sprejemanje in vrednotenje literarnih besedil.
-

Glavni namen – pozitiven odnos do branja, promoviranje branja, ne le na ravni besed, ampak tudi na ravni dejanj – je postal cilj in ne le sredstvo, preko katerega se pridobiva znanje.

Ponovno smo se vključili v projekt bralne pismenosti v letošnjem šolskem letu, saj nam za branje ni vseeno.

8 ANKETA

Med delavci in učenci tretjih, šestih in devetih razredov naše šole sva opravila anketo. Zanimale so naju bralne navade le-teh.

8. 1 Anketa med delavci šole

Med delavce šole sva razdelila 50 anketnih listov. Izpolnjenih in vrnjenih je bilo 45 listov, kar predstavlja 90 % vseh.

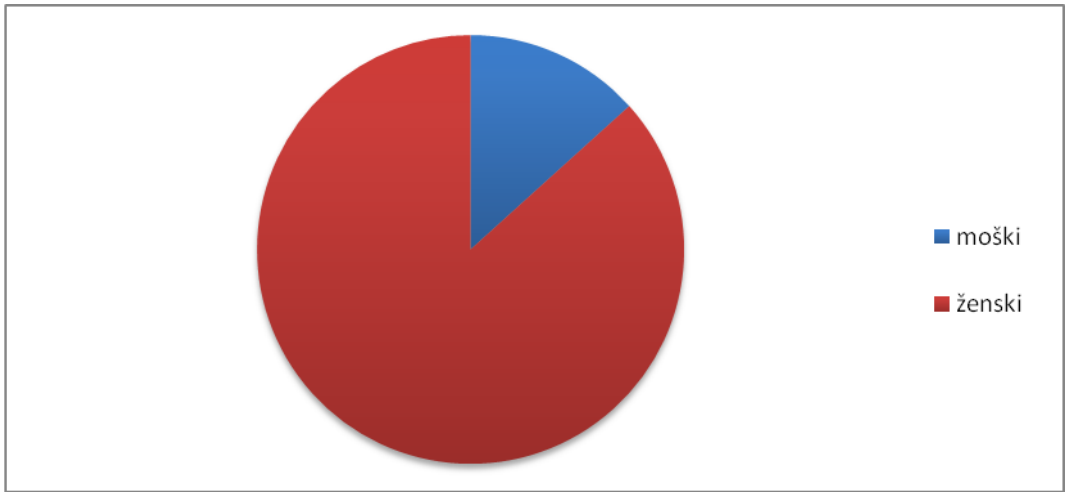

Graf 1: Delavci šole – spol

Graf z naslovom *Spol* nam prikazuje, koliko moških in koliko žensk zaposlenih na naši šoli, je reševalo anketo. Prevladujejo ženske z 88% udeležbo, delež moških pa je le 12%. Tudi med delavci v šolstvu v večini prevladujejo ženske (učiteljice), tako je tudi na naši šoli.

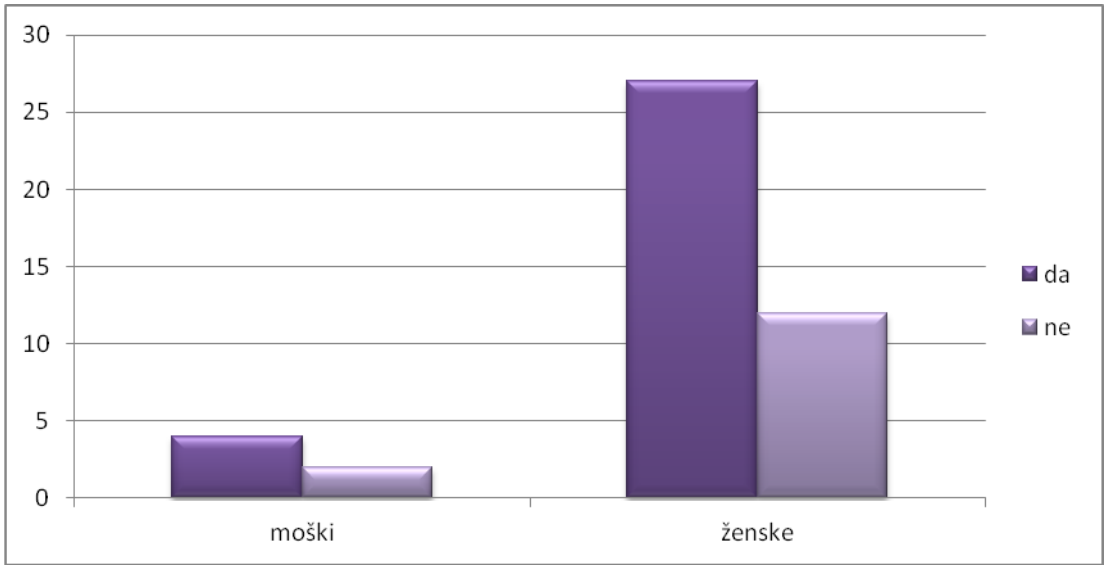

Graf 2: Ali pogosto berete?

Iz drugega grafa je razvidno, da je razmerje med odgovori *Berem pogosto.* in *Berem manj pogosto.* med ženskami in moškimi skoraj enako. Saj kar 66 % vprašanih moških in žensk bere pogosto, 33 % pa jih bere manj pogosto.

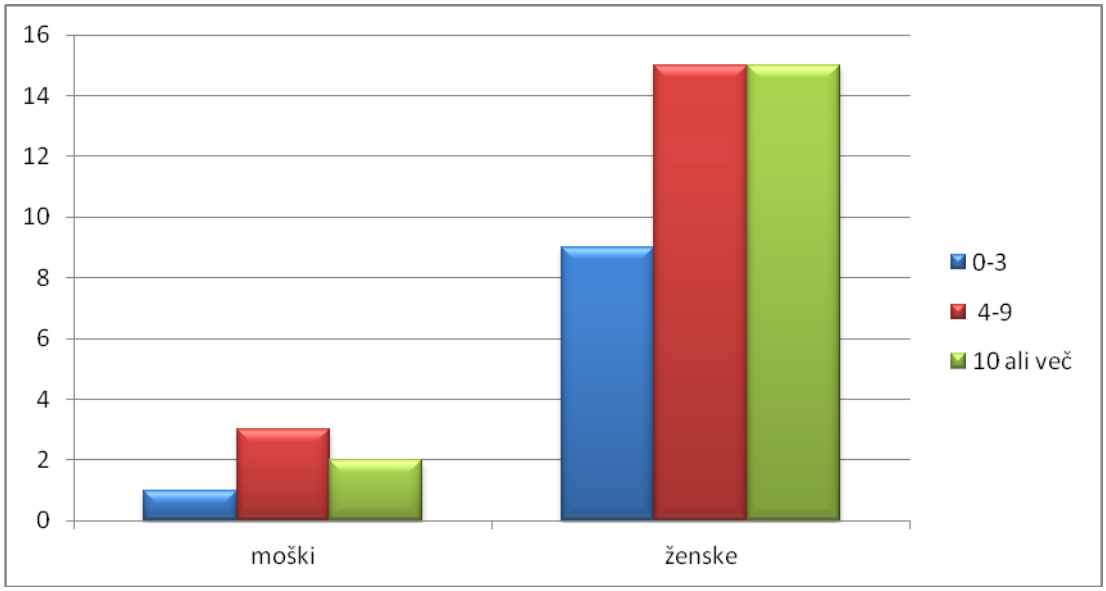

Graf 3: Koliko knjig preberete letno?

Iz grafa z naslovom *Koliko knjig preberete letno?* je lepo razvidna količina prebranih knjig pri ženskah in moških. Pri odgovorih moških jih 50 % prebere med 4 in 9 knjig letno, 32 % jih prebere 10 ali več knjig letno, 18 % pa jih prebere le do tri knjige letno. Po 38 % žensk prebere med 4 in 9 knjig ter 10 ali več knjig letno. Delež žensk, ki preberejo do tri knjige letno pa predstavlja 24 %.

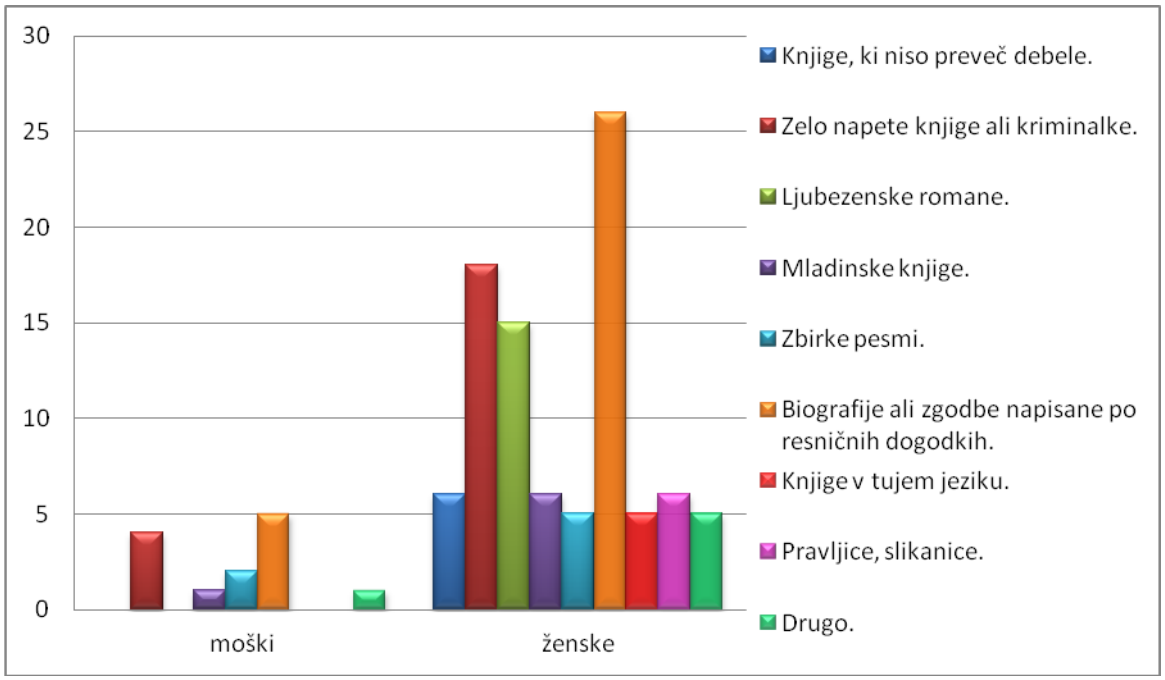

Graf 4: Kakšne knjige so vam všeč?

Graf prikazuje zvrsti knjig, ki so bralcem najbolj všeč. Tako moškim z 38 % kot ženskam z 31 % so najbolj všeč biografije ali zgodbe napisane po resničnih dogodkih. Sledijo zelo napete knjige ali kriminalke ter zbirke pesmi, ki pri moških predstavljajo 30 %, pri ženskah pa 20 % vseh prebranih knjig. Zanimivo je, da so ljubezenski romani všeč predvsem ženskam (16 %), moški pa jih skoraj ne prebirajo. Anketirancem so najmanj všeč knjige, ki niso preveč obsežne. 13 % zaposlenih je kot odgovor pod *Drugo* napisalo strokovne knjige.

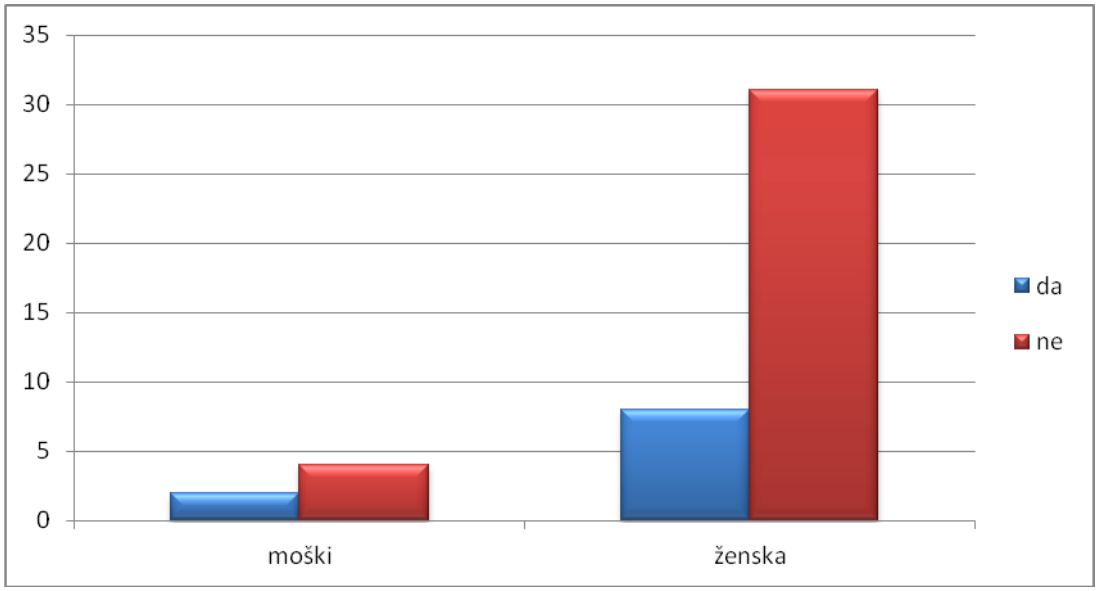

Graf 5: Ali sodelujete pri brani znački?

Pri naslednjem vprašanju sva dobila zanimive odgovore. Na šoli poteka tekmovanje za bralno značko za delavce šole, zato je bilo vprašanje aktualno. Seznam knjig pripravlja knjižničarka, ki ureja tudi zapise, ki jih delavci o prebranih knjigah zabeležijo. Branje poteka že pet let in še ni postalo aktualno za večino delavcev. Ugotovila sva, da le en moški sodeluje pri bralni znački (33 %), pri ženskah pa seveda nekaj več, a zgolj 20 % vseh vprašanih.

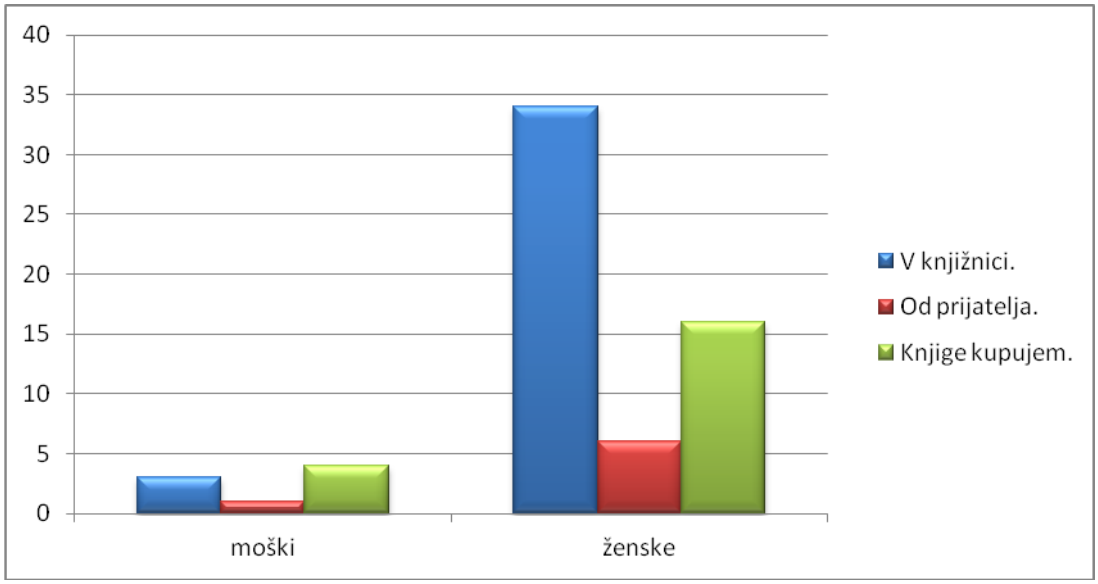

Graf 6: Kje si izposojate knjige?

Graf z naslovom *Kje si izposojate knjige?* nam pove, da si moški v 75% in ženske v 60% knjige izposojajo v knjižnici. Zanimivo je tudi, da ženske knjige rade kupujejo, kar so potrdile v 29 % odgovorov, moški pa tega ne počnejo.

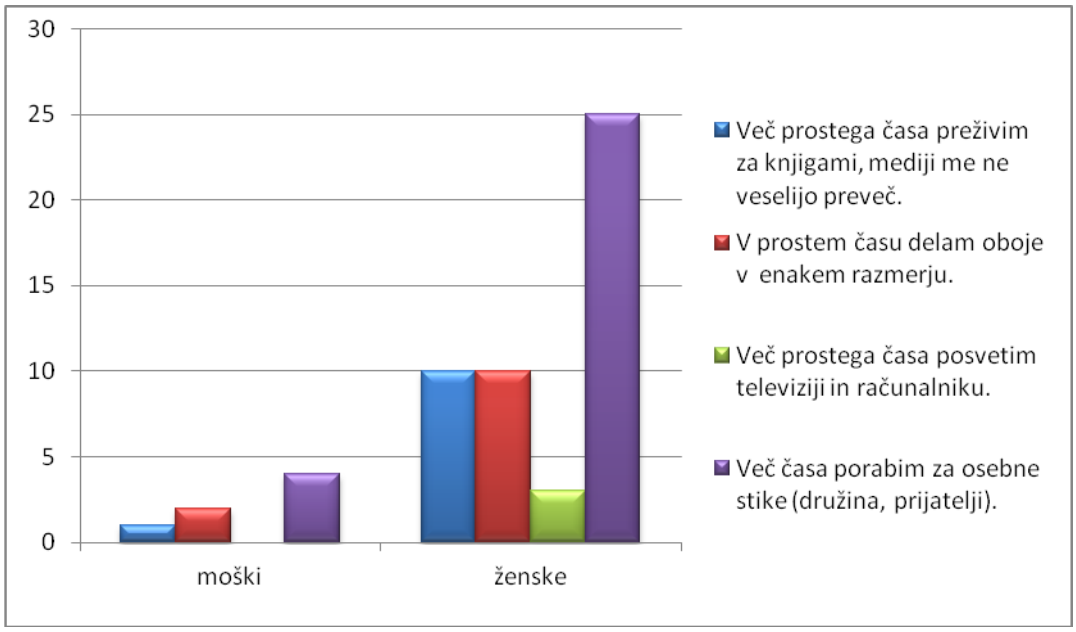

Graf 7: Ali preživite večino svojega prostega časa ob listanju revij in prebiranju knjig ali ob računalniku in gledanju televizije?

Iz zgornjega grafa je razvidno, da oba spola namenita največ prostega časa medsebojnim osebnim stikom, čemur je pritrdilo 57 % moških in 52 % žensk. Sledi čas, ki ga preživijo ob prebiranju revij in knjig, in sicer 14 % moških in 21% žensk.

Najmanj časa pa porabijo za gledanje televizije in za brskanje po računalniku.

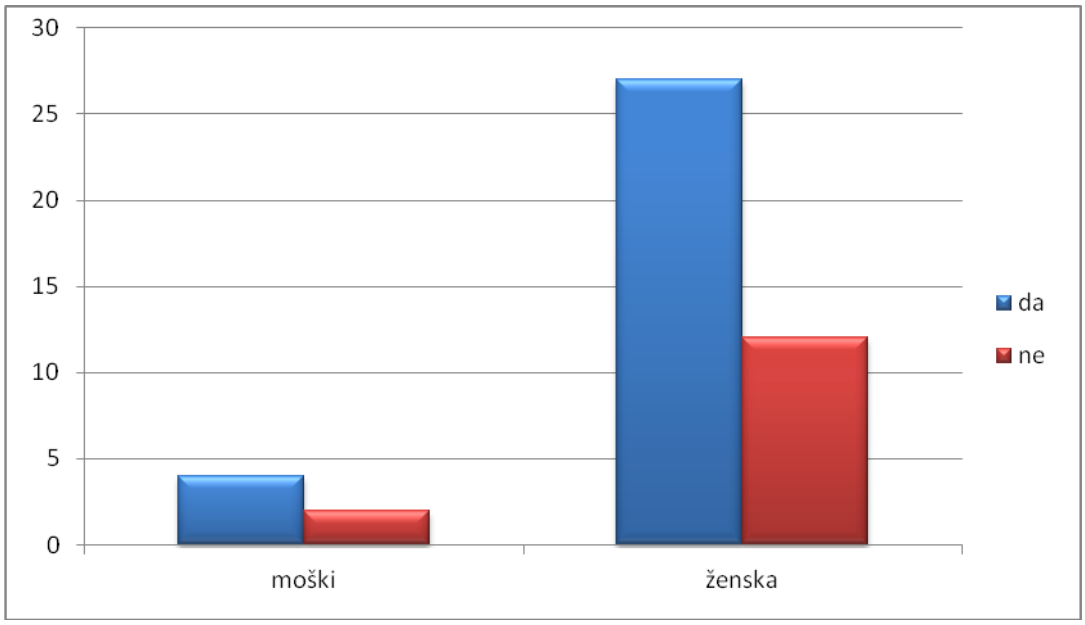

Graf 8: Ali vaše delo vpliva na branje knjig?

Graf z naslovom *Ali vaše delo vpliva na branje knjig?* nam pove, da njihovo delo močno vpliva na branje knjig, saj je s pritrdilno odgovorilo kar 66 % moških in 87 % vprašanih žensk.

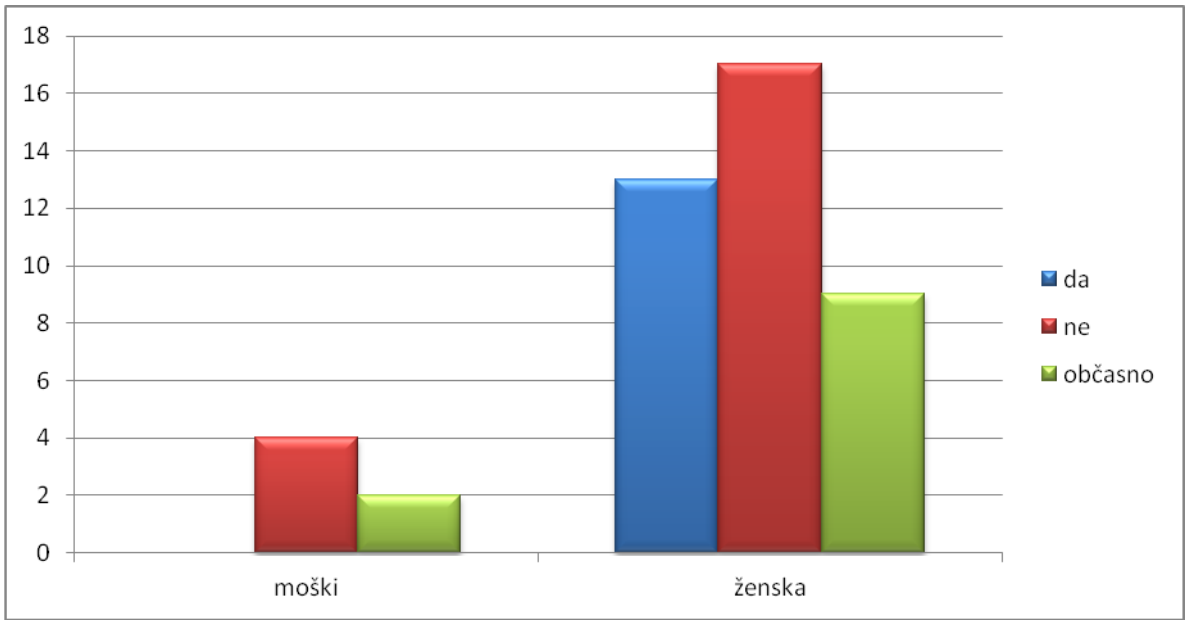

Graf 9: Ali računalnik in televizija vplivata na količino vašega branja?

Na vprašanje, ali računalnik in televizija vplivata na količino njihovega branja, so ženske odgovorile pritrdilno kar v 34 %. Pri moških takega odgovora ni. Je pa razmerje med odgovori, da ni vpliva ali je le občasen, pri moških in ženskah enako in predstavlja 33 % vseh odgovorov.

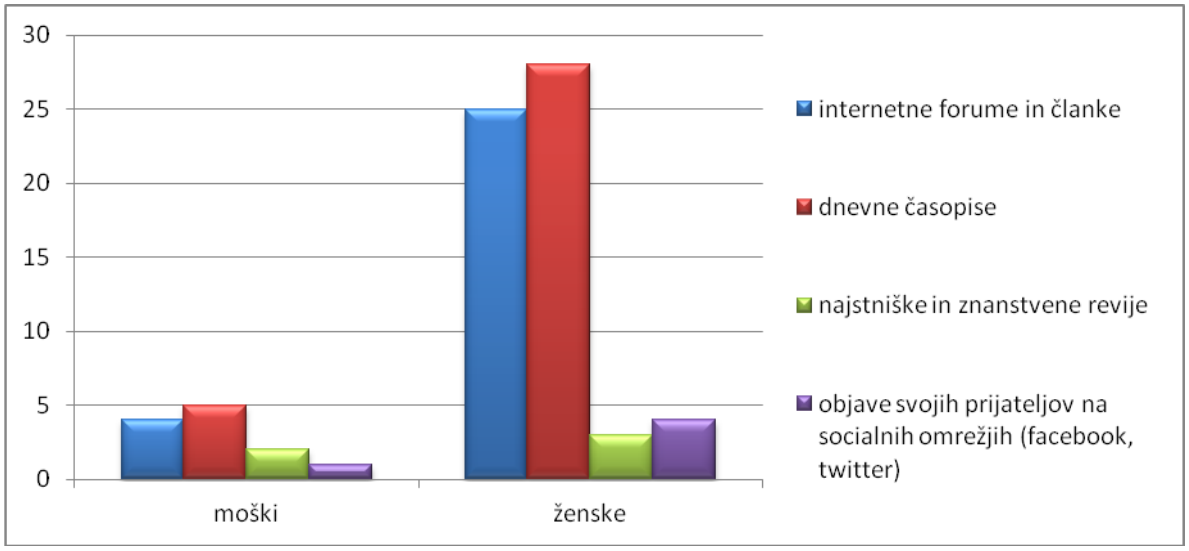

Graf 10: Kaj še berete poleg knjig?

Delavci šole so na naslednje vprašanje odgovarjali različno. Največ jih prebira dnevne časopise (41 % moških, 46 % žensk) in internetne forume ter članke (33 % moških, 41 % žensk). Najmanj jih zanima prebiranje najstniških in znanstvenih revij (16 % moških, 5 % žensk) ter objav na socialnih omrežjih (8 % moških, 7 % žensk).

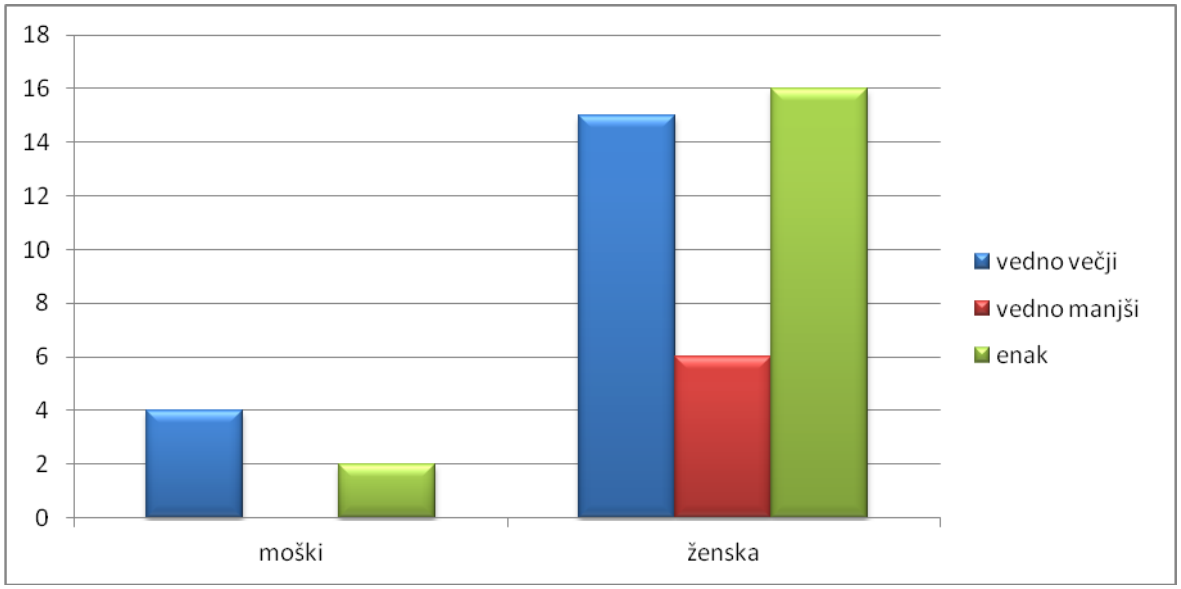

Graf 11: Menite, da se je obseg branja v obdobju zadnjih 5 let pri vas spremenil?

Na vprašanje, ali menijo, da je obseg branja v obdobju zadnjih 5 let pri njih večji, manjši ali enak, so odgovori moških in žensk podobni. Kar 66 % moških in 65 % žensk trdi, da je njihov obseg branja večji. Na drugi strani pa 33 % moških in 9 % žensk zatrjuje, da je enak kot prej.

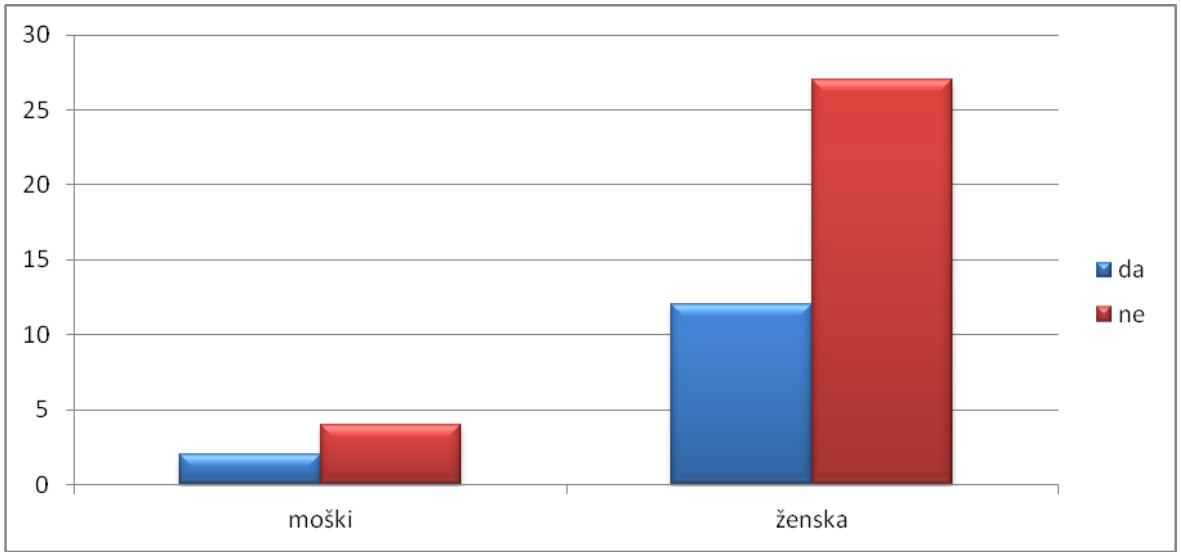

Graf 12: Ali imate občutek, da je knjige zamenjal računalnik?

Na vprašanje, ali imajo občutek, da je knjige zamenjal računalnik, so odgovori skoraj enaki. Kar 66 % moških in 69 % žensk zatrjuje, da temu ni tako. Takega odgovora sva bila vesela, saj je knjiga oz. tiskano gradivo še vedno zanimivo.

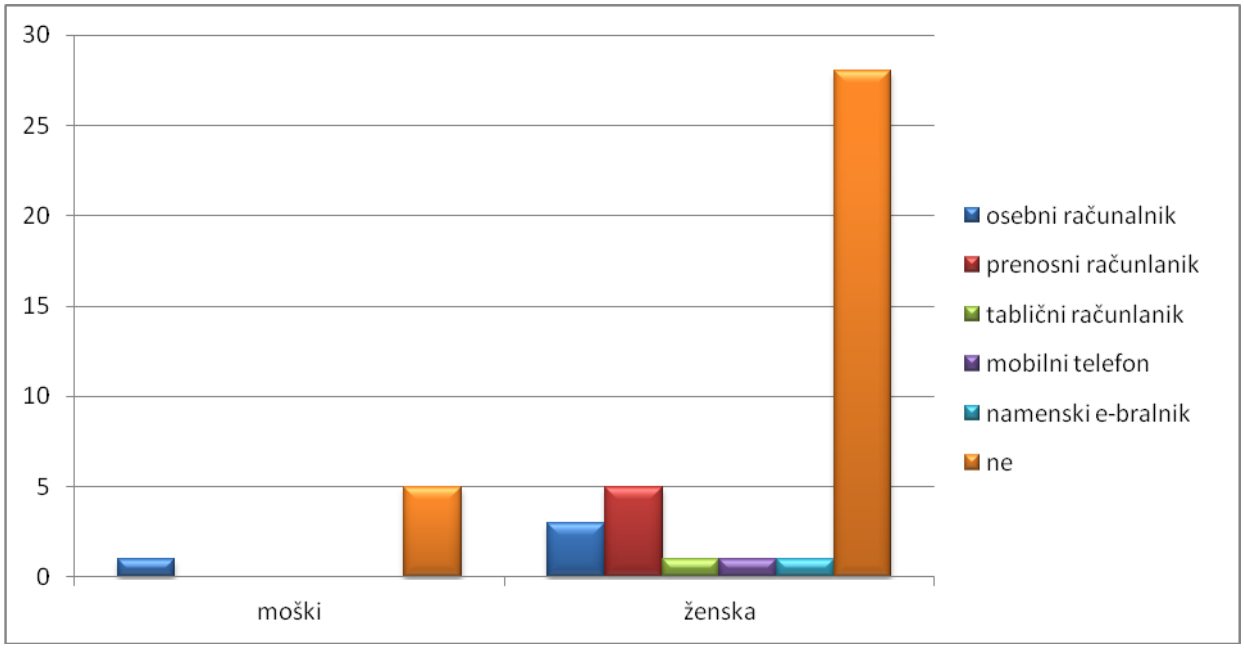

Graf 13: Ali uporabljate katero izmed navedenih naprav za branje e-knjig?

Naslov zadnjega grafa se glasi *Ali uporabljate katero izmed navedenih naprav za branje e-knjig?* Prevladuje odgovor ne, ki ga je izbralo 83 % moških in 72 % žensk, sledi pa mu uporaba osebnega računalnika, ki ga je izbralo 13 % žensk. Drugi mediji in naprave so skoraj nezanimivi. Odgovori so si enaki pri moških in pri ženskah ter skupaj predstavljajo manj kot 17 % vseh možnih odgovorov.

Želela sva, da anketirani navedejo tudi kakšen pregovor ali misel o branju ali o prebranem. Potrudili so se in dobila sva kar nekaj misli o branju.

Več znaš, več veljaš.
Vse, česar še ne veš, je v knjigah.
Branje nam veča besedni zaklad in nas bogati.
Branje me izpopolnjuje.
Tisti, ki rad bere, tudi dobro bere.
Ni važno, koliko prebereš, ampak koliko ti koristi za osebno rast.
Knjiga me (ne) briga.
Knjiga je najboljša prijateljica.
Knjige širijo obzorje.
Knjiga je orožje, vzemi jo v roke.
Povej mi, kaj bereš in povem ti, kdo si.

Z branjem je moč pridobiti znanje, se sprostiti in uživati.

Odprta knjiga – odprta vrata v svet.

Branje je za duha to, kar je telovadba za telo.

Brati in ne razumeti je zapravljanje dragocenega časa.

Sončni vzhod prebuja naravo, branje knjig razsvetljuje glavo.

Branje pomeni gibanje za možgane.

Branje nas bogati.

Branje je pot do znanja.

Vse prebrano ni resnično.

Knjiga je človekov prijatelj v dobrem in slabem.

Nobena knjiga ni tako slaba, da ne bi bila za kaj koristna.

Knjigo imajo svojo usodo.

8. 2 Anketa za učence

V anketi je sodelovalo 59 učencev 3. razreda, 59 učencev 6. razreda in 58 učencev 9. razreda.

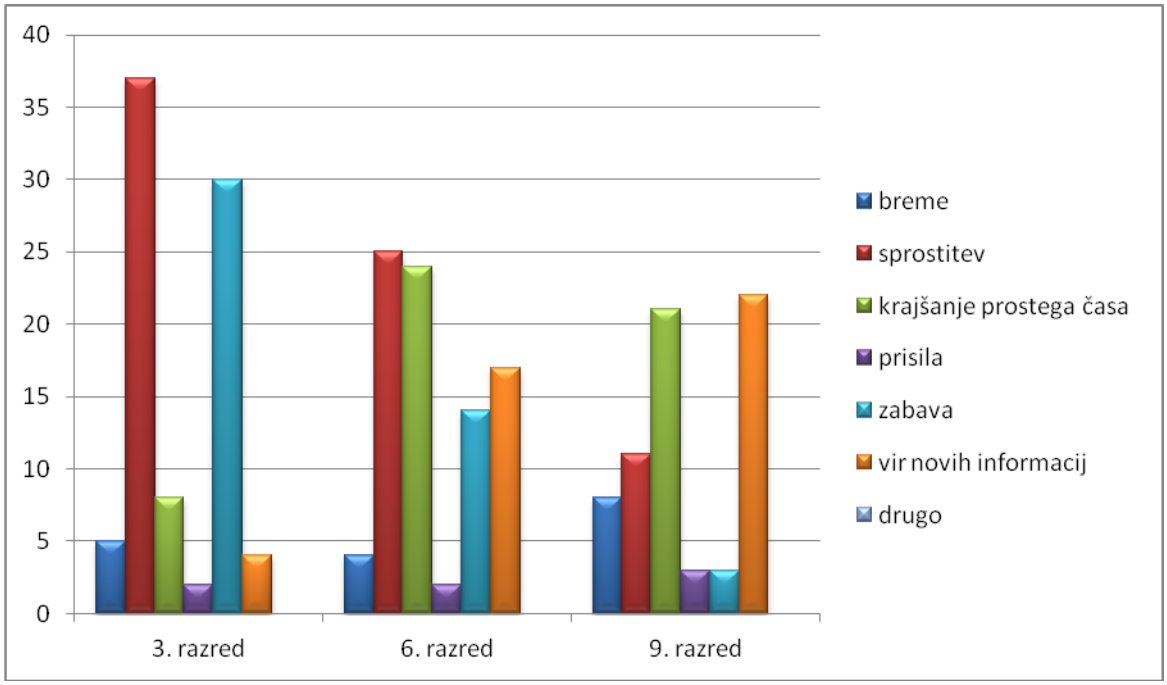

Graf 14: Kaj ti pomeni branje?

Iz grafa, ki nam prikaže odgovor na zastavljeno vprašanje o tem, kaj učencem pomeni branje, je razvidno, da je kar 43 % učencev 3. razreda ogovorilo z odgovorom, da jih branje sprošča, 35 % jih je odgovorilo, da berejo za zabavo. Le 2 % sta odgovorila, da jim branje pomeni prisilo. 29 % učencev 6. razreda je odgovorilo, da bere za sprostitev, 27 % jih bere, da si krajšajo prosti čas, 20 % učencem pa branje pomeni vir novih informacij. Ravno tako le 3 % učencev šestih razredov branje pomeni prisila. 32 % učencev, ki hodijo v 9. razred, branje pomeni vir novih informacij, 30 % pa jih bere za krajšanje prostega časa. 4 % učencev pa branje pomeni zabavo ali prisilo.

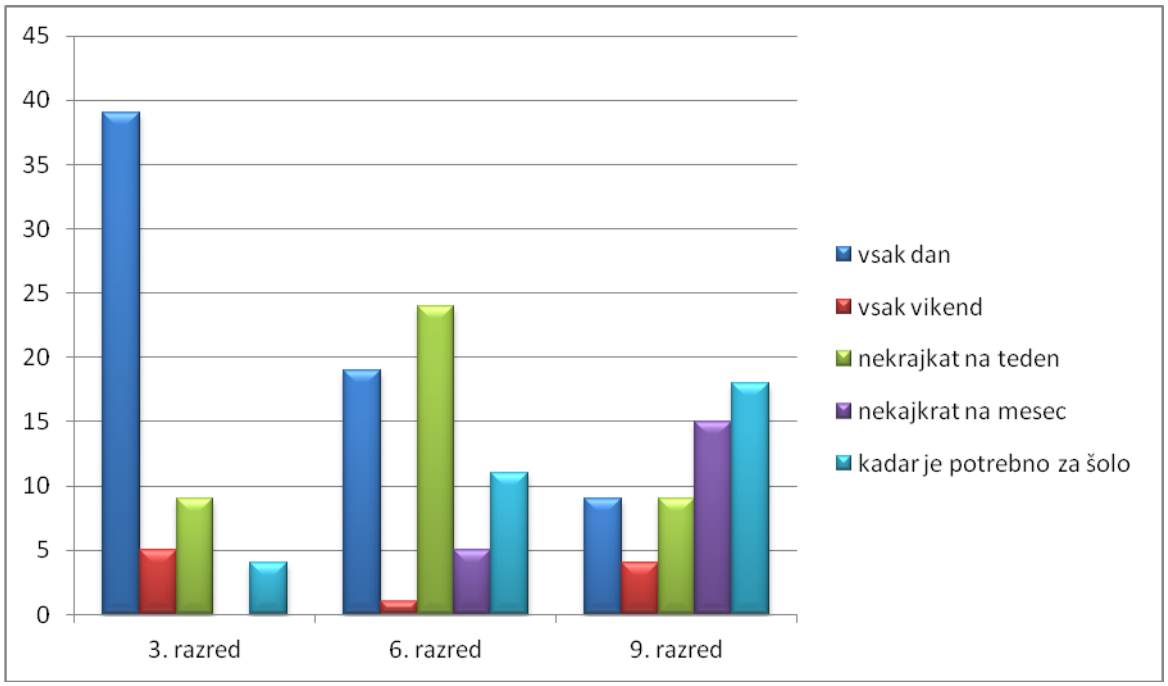

Graf 15: Kako pogosto bereš?

Zanimalo naju je, kako pogosto anketirani učenci berejo. Odgovori so sledeči. 66 % učencev 3. razredov bere vsak dan, 15 % nekajkrat na teden, 7 % pa kadar je potrebno za šolo. Nihče izmed anketirancev ni odgovoril z nekajkrat na mesec. 41 % šestošolcev bere knjigo nekajkrat na teden, 32 % pa vsak dan. Le 2 % bere knjige vsak vikend. Devetošolci pa večinoma berejo, kadar je potrebno za šolo (31 %), 26 % jih bere nekajkrat na mesec in 16 % vsak dan. Le 7 % jih bere knjige vsak vikend.

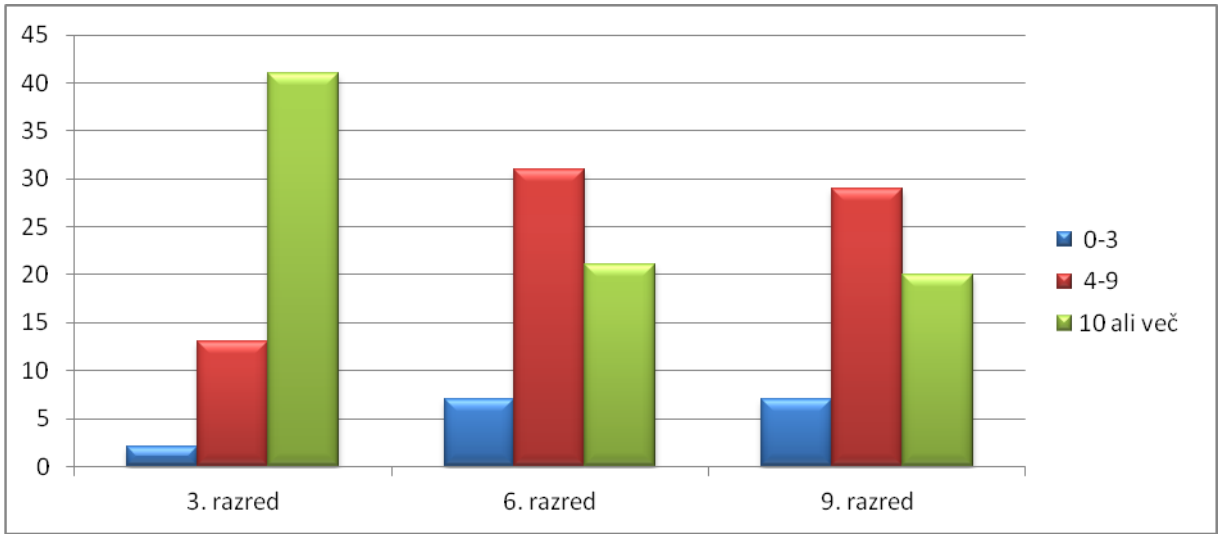

Graf 16: Koliko knjig prebereš letno?

Graf z naslovom *Koliko knjig prebereš letno?* nam prikazuje, da kar 70 % učencev 3. razreda prebere 10 ali več knjig. Le 3 % pa preberejo do tri knjige letno. Največ učencev 6. razreda prebere 4–9 knjig letno (53 %), najmanj pa jih prebere 0–3 knjige (12 %). 50 % učencev 9. razreda prebere 4–9 knjig letno. 12 % učencev pa prebere 0–3 knjige.

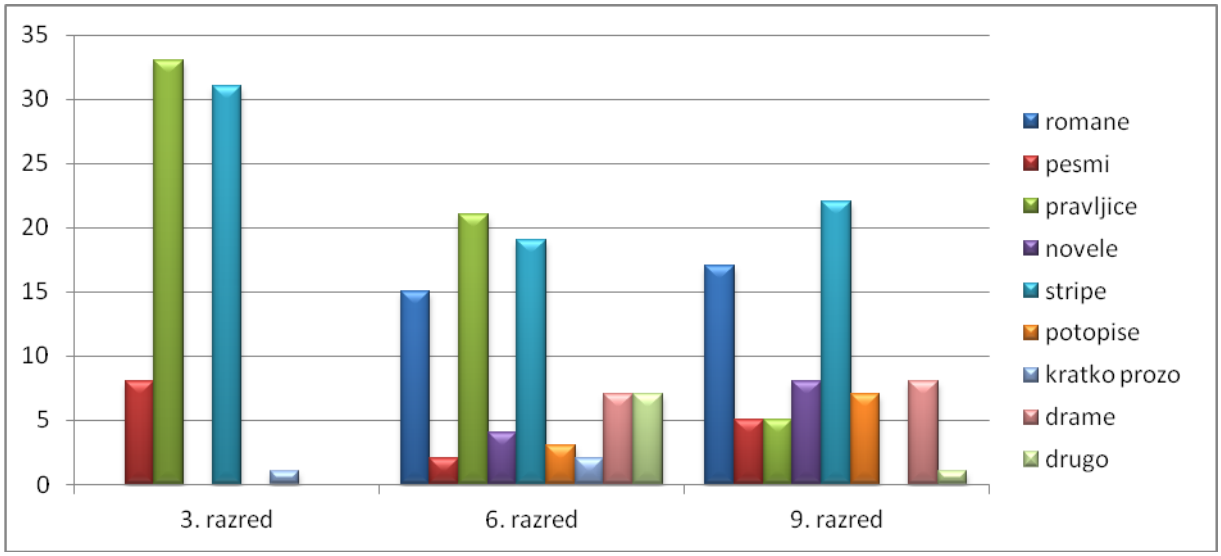

Graf 17: Kaj od navedenega leposlovja bereš najpogosteje?

Pri 17. grafu je 45 % tretješolcev odgovorilo, da najpogosteje berejo pravljice. 42 % jih bere stripe, 11 % pa pesmi. 27 % šestošolcev bere pravljice, 24 % stripe in 19 % romane. Najmanj berejo kratko prozo in pesmi. Devetošolci berejo najraje stripe (30

%) in romane (23 %). Najmanj oziroma sploh ne berejo kratke proze. 15 % učencev je kot odgovor na drugo odgovorilo, da radi berejo resnične zgodbe.

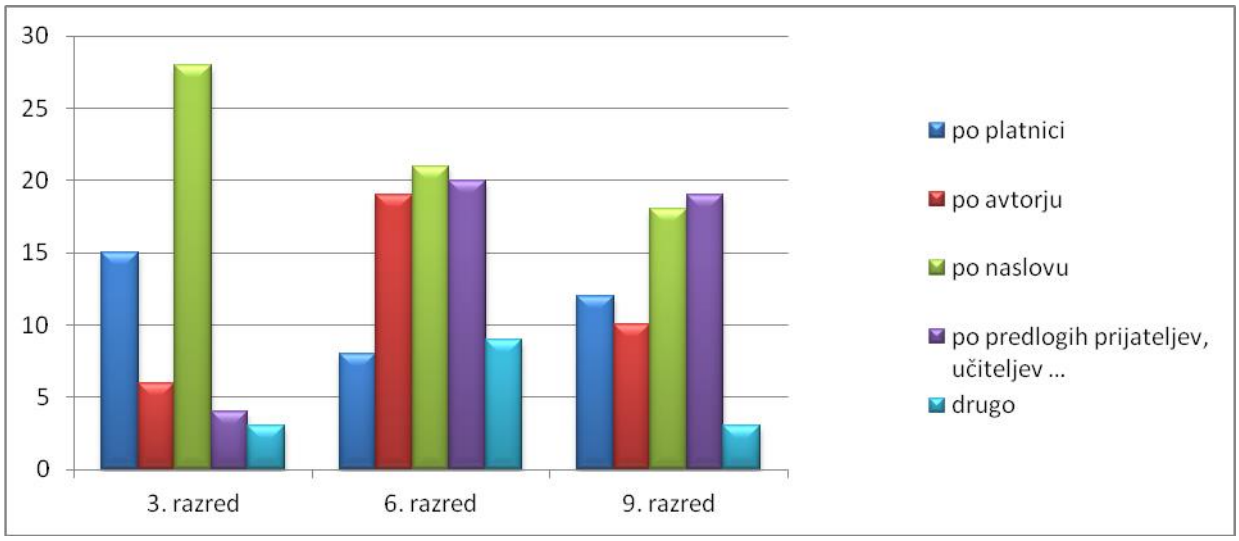

Graf 18: Kako izbereš knjigo?

Kako izbereš knjigo? je naslov 18. grafa. Učenci so na to vprašanje odgovarjali precej različno. Kar 47 % tretješolcev izbira knjigo po naslovu, 25 % po platnici in 7 % po predlogu prijatelja, učitelja. 36 % šestošolcev ravno tako izbira knjigo po naslovu, 34 % po predlogih učiteljev, sošolcev, 32 % pa po avtorju. 33 % devetošolcev izbira knjige po predlogih učiteljev, prijateljev, 31 % po naslovu, 21 % tudi po platnici. Učenci so pod *Drugo* napisali odgovore, da knjige izbirajo po obsežnosti, vsebini in ilustracijah.

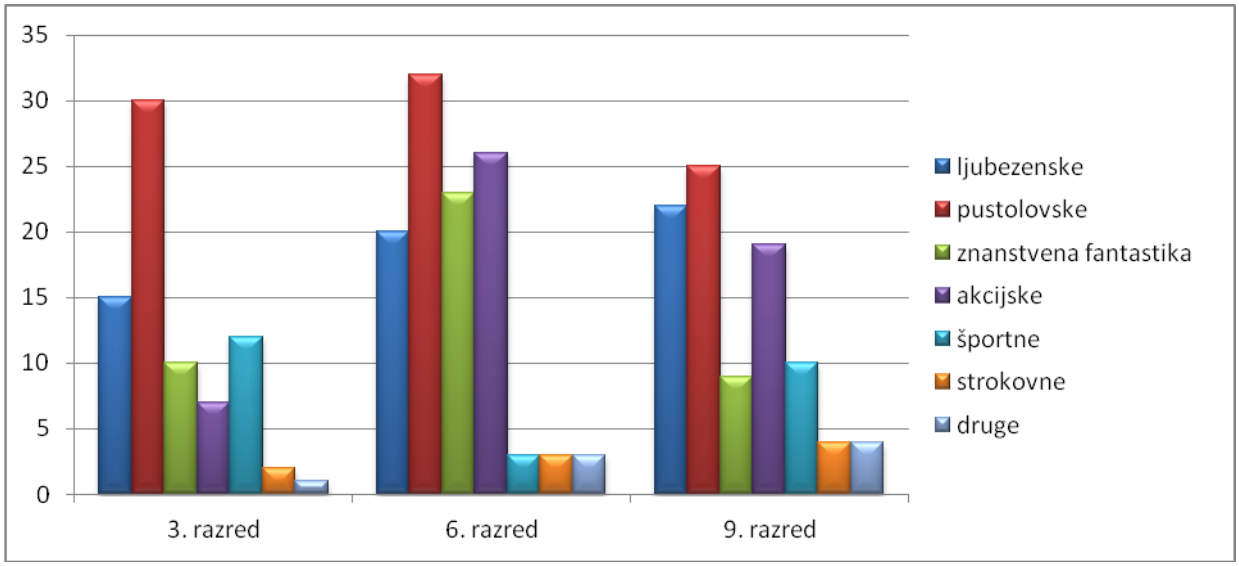

Graf 19: Kakšne knjige so ti všeč?

Pri grafu z naslovom *Kakšne knjige so ti všeč?* opazimo, da so bili odgovori pri vseh treh razredih skoraj enaki. 38 % tretješolcev najraje bere pustolovske knjige. Sledi 19 % bralcev ljubezenskih knjig in 15 % bralcev športnih knjig. Le 3 % berejo strokovne knjige. Ravno tako 29 % šestošolcev najraje bere pustolovske knjige. Sledi jim 24 % bralcev akcijskih knjig in 21 % bralcev znanstvene fantastike. Le 3 % berejo športne/strokovne/druge knjige. Največ devetošolcev bere pustolovske knjige (27 %). 24 % učencev 9. razreda bere ljubezenske knjige, 20 % pa jih bere akcijske knjige. Le 4 % berejo strokovne/druge knjige. Učenci so pod odgovor *Drugo* napisali, da radi berejo grozljivke, kriminalke, zgodovinske in domišljijske knjige.

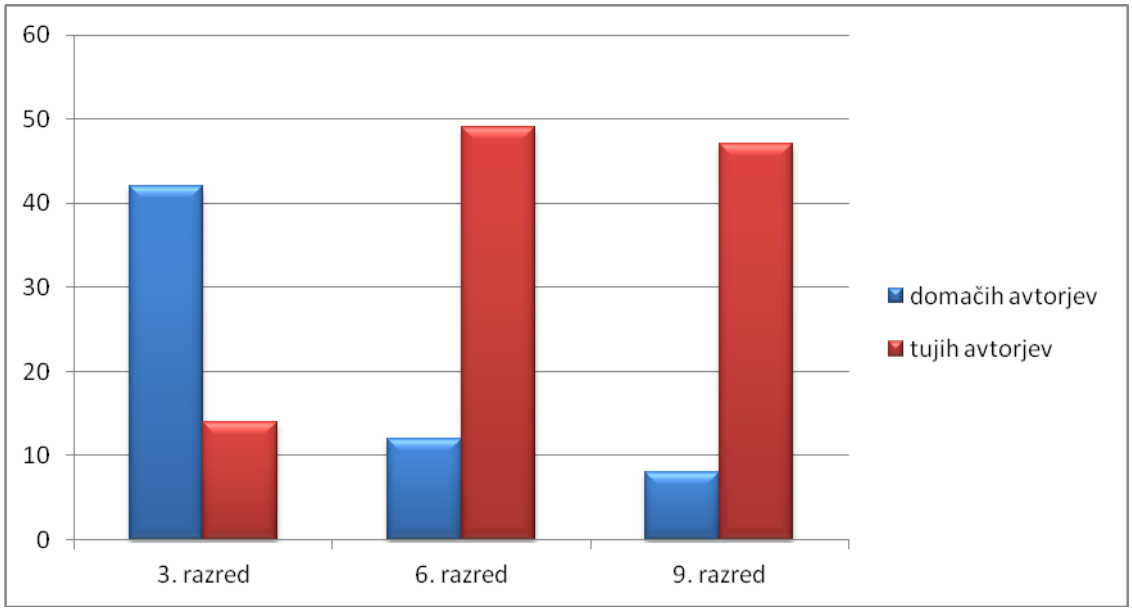

Graf 20: Po katerih delih raje posegaš?

Na vprašanje z naslovom *Po katerih delih raje posegaš?* je 69 % tretješolcev odgovorilo, da po delih domačih avtorjev, preostali pa po delih tujih avtorjev. 83 % šestošolcev posega po delih tujih avtorjev, prav tako pa tudi 81 % devetošolcev.

Kateri slovenski avtor ti je najbolj všeč?

Učenci so na to vprašanje napisali več odgovorov.

Najpogostejši v 3. razredu so bili Leopold Suhodolčan, Niko Grafenauer, Svetlana Makarovič, Boris A. Novak, Primož Suhodolčan, Ivan Cankar, Ela Peroci.

Najpogostejši odgovori v 6. razredu so bili Bogdan Novak, Andrej Rozman Roza, Leopold Suhodolčan, Primož Suhodolčan, Desa Muck, Fran Milčinski.

Najpogostejši odgovori v 9. razredu so bili Ivan Cankar, Janja Vidmar, Ivan Tavčar, Desa Muck, France Bevk, Primož Suhodolčan.

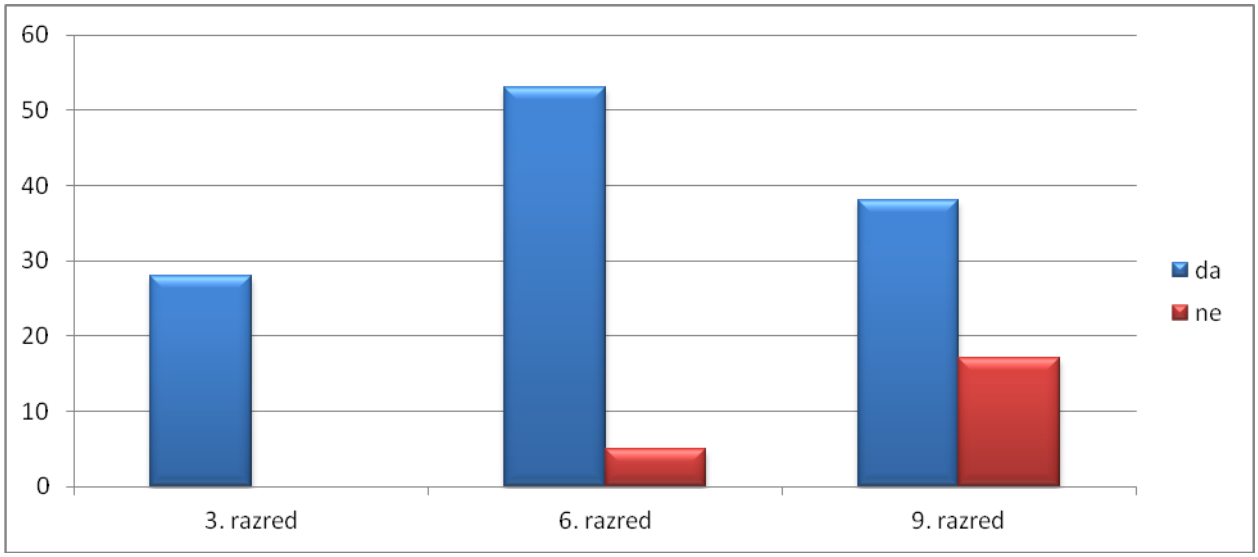

Graf 21: Ali sodeluješ pri bralni znački?

Ali sodeluješ pri bralni znački? je naslov 21. grafa. 47 % tretješolcev je odgovorilo z DA, preostali pa niso odgovorili na to vprašanje. 8 % šestošolcev je na to vprašanje odgovorilo z NE, preostalih 92 % pa z DA. 68 % devetošolcev je odgovorilo z DA in 32 % z odgovorom NE.

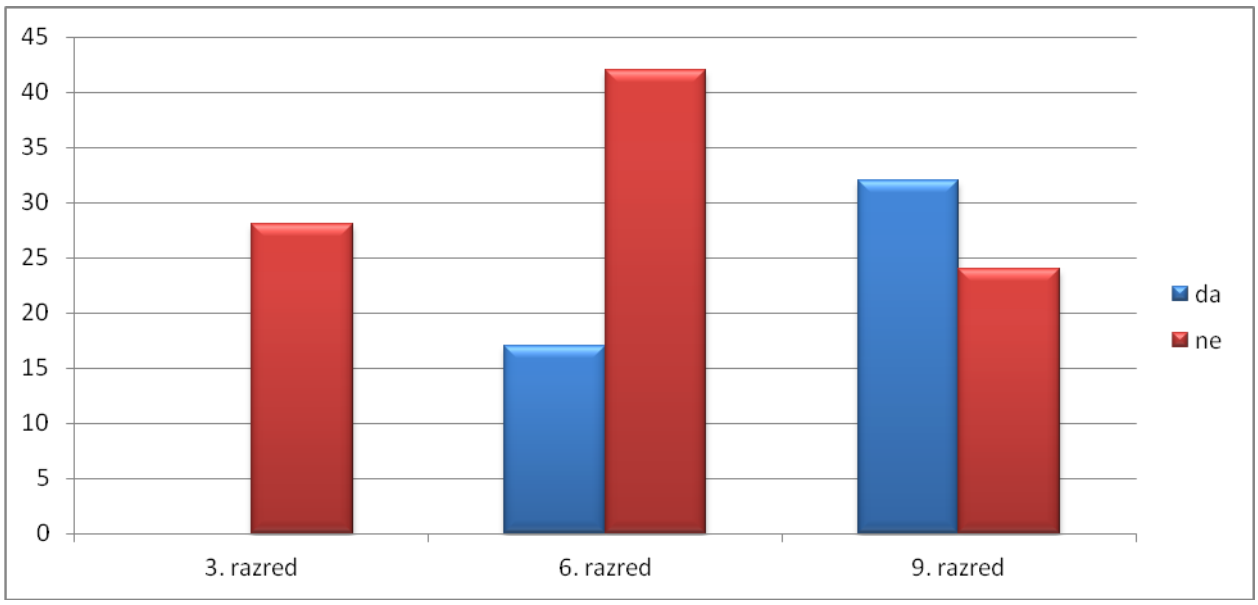

Graf 22: Ali bereš knjige za bralno značko iz tujih jezikov? Če si obkrožil da, dopiši katerih.

Na vprašanje z naslovom *Ali bereš knjige za bralno značko iz tujih jezikov?* je 47 % tretješolcev odgovorilo z NE, preostali niso odgovorili. 71 % učencev šestih razredov NE bere bralne značke iz tujega jezika, 29 % pa jih to počne. 55 % devetošolcev bere knjige za bralno značko iz tujih jezikov, 45 % učencev pa ne.

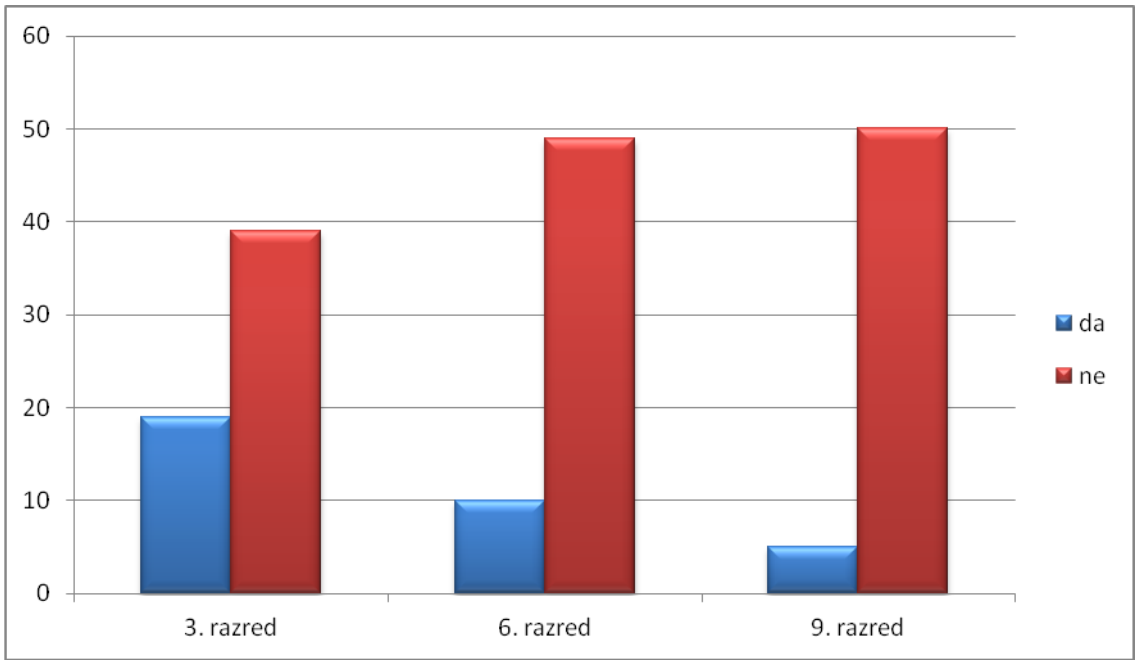

Graf 23: Sodeluješ na Cankarjevem tekmovanju?

Graf z naslovom *Sodeluješ na Cankarjevem tekmovanju?* prikazuje, da kar 32 % tretješolcev to počne, 68 % pa ne. V šestem razredu sodeluje na Cankarjevem tekmovanju 17 % učencev, v devetem pa le 9 % učencev.

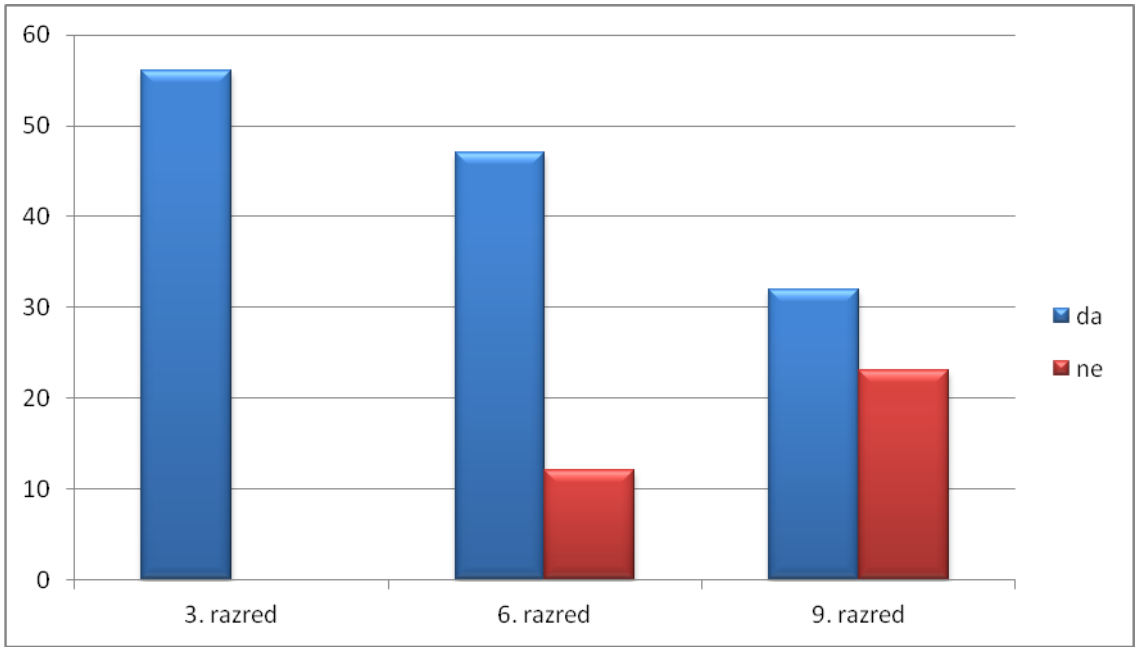

Graf 24: Ali so ti všeč knjige za domače branje in bralno značko?

Odgovori na vprašanje *Ali so ti všeč knjige za domače branje in bralno značko?* so sledeči. 95 % učencem so knjige všeč, 3 % pa niso. 80 % šestošolcev je odgovorilo z DA in 20 % z NE. 55 % devetošolcem so knjige všeč, 45 % pa niso.

Bi priporočil kakšno knjigo, ki bi jo uvrstil na seznam za bralno značko?

Učenci tretjega razreda so priporočili naslednje knjige: Mavrične vile, Božič tečnega jazbeca, Pika Nogavička, Marsovčki hočejo nazaj na Zemljo, Dama in Potepuh, Lumpi iz 3. a, Grozni Gašper.

Učenci šestega razreda so priporočili naslednje: Harry Potter, Lov na pošasti, Košarkar naj bo, Bojevniki v divjini, Dnevnik nabritega mulca, Hotel za pse, Potopljeni zaklad, CSI.

Učencem devetega razreda so všeč naslednje knjige: Menih, ki je prodal svojega ferrarija, Harry Potter, Bela kot kri, rdeča kot sneg, Piflar, Rešitelj, Izganjalec hudiča, Nebo v očesu lipicanca, Ledena prevara.

Katero knjigo si nazadnje prebral?

Učenci iz tretjega razreda so nazadnje prebrali Plesalke sveta, 12 slonov, Blaž in Špela, Zmajčkov rojstni dan, Družina krtkovih, Sprehod skozi mesto, Ptiček brez kljunčka, Piki Jakob, Črvive pesmi.

Učenci šestega razreda so nazadnje prebrali naslednje knjige Tolovajevo leto, Marley in jaz, 5 prijateljev, Strašljiva družina, Poredne punce, Matilda, Življenje na vratih hladilnika, Fant za zamenjavo.

Učenci devetega razreda so nazadnje prebrali Moje življenje, Od RTM do WTF, Življenje po smrti, Rešitelj, Hitlerjeva biografija, Deček v črtasti pižami, Plastika, Debeluška, Vonj poletja, Zapeljevanje.

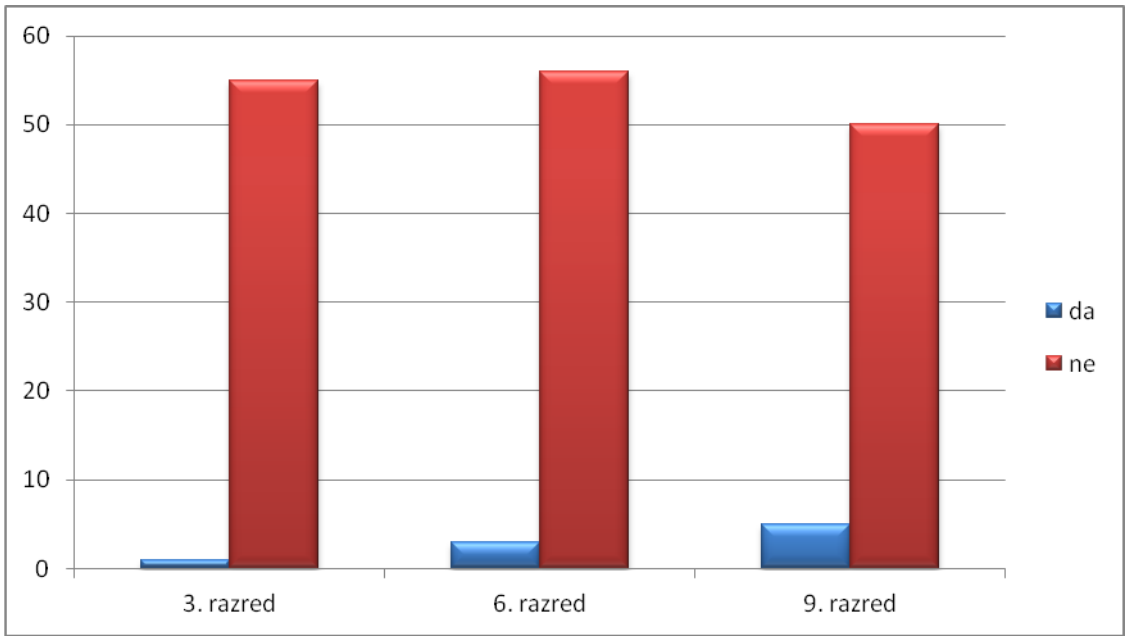

Graf 25: Ali si se udeležil literarne čajanke v šoli ali knjižnici?

Ali si se udeležil literarne čajanke v šoli ali knjižnici? je naslov 25. grafa, pri katerem je večina odgovorov NE. 98 % tretješolcev je odgovorilo z NE in le 2 % jih je odgovorilo z DA. 5 % šestošolcev je obkrožilo odgovor DA in 95 % odgovor NE. In 9 % devetošolcev je odgovorilo z DA ter 91 % z odgovorom NE.

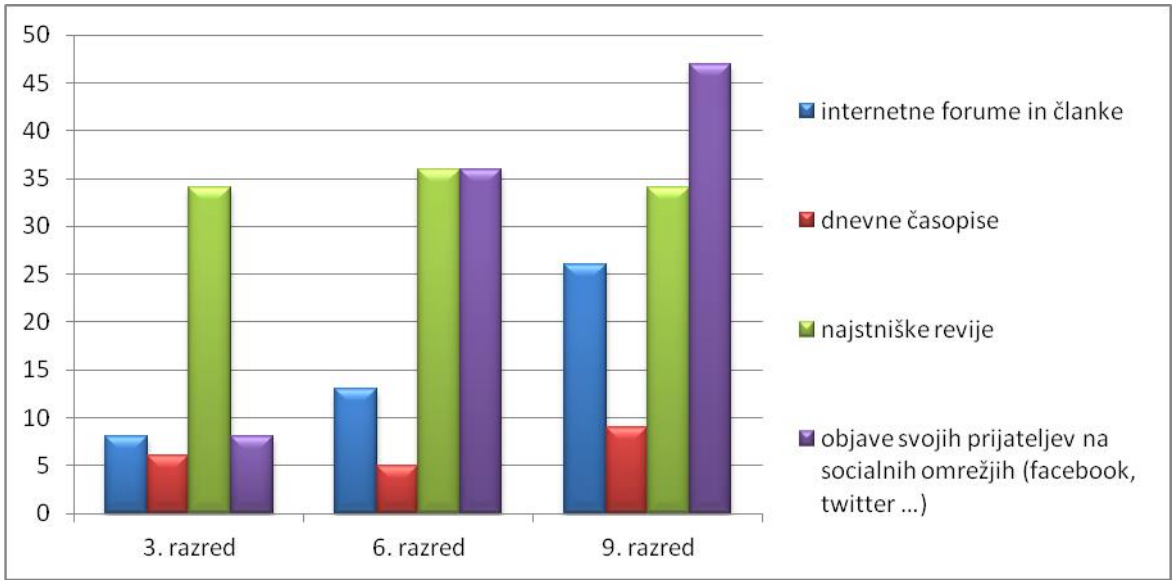

Graf 26: Kaj še bereš poleg knjig? (Možnih je več odgovorov.)

Odgovori na vprašanje *Kaj bereš poleg knjig?* so skoraj popolnoma enaki. Tretješolci najraje berejo najstniške revije. Ta odgovor je obkrožilo kar 58 % učencev. Le 10 % učencev bere dnevne časopise. 39 % šestošolcev bere poleg knjig tudi najstniške revije in objave prijateljev na socialnih omrežjih. Le 8 % jih bere dnevne časopise. 40 % devetošolcev bere objave svojih prijateljev na socialnih omrežjih. 27 % jih bere najstniške revije. 7 % jih bere tudi dnevne časopise.

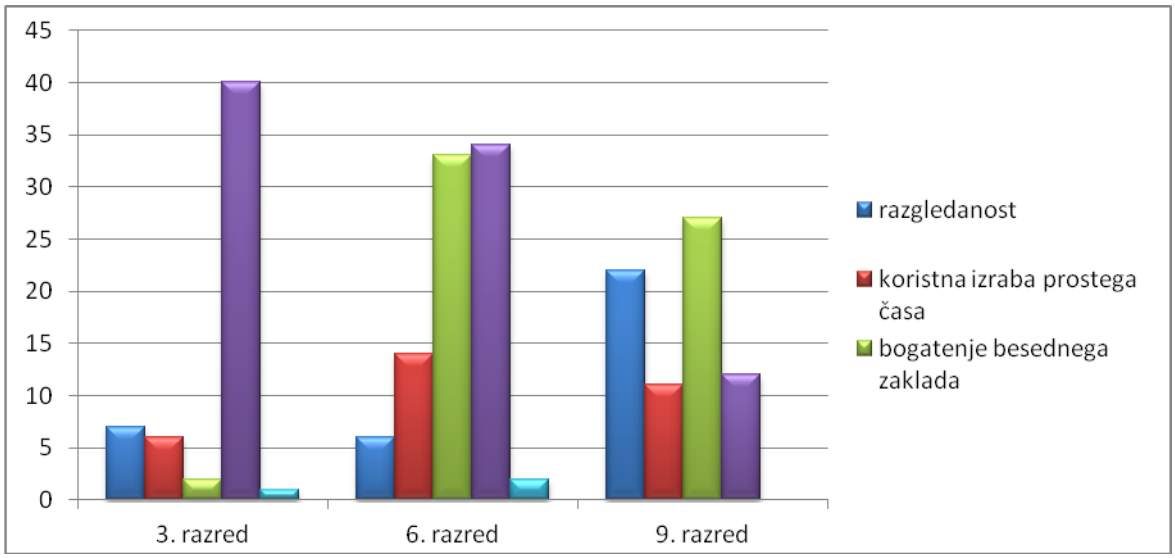

Graf 27: Kaj meniš, da imaš od tega, da bereš?

Graf z naslovom *Kaj meniš, da imaš od tega, da bereš?* nam prikazuje, da je kar 68 % tretješolcev obkrožilo odgovor *Znanje* in le 3 % *Bogatenje besednega zaklada*. 39

% šestošolcev je obkrožilo, da jim branje prinaša znanje, 38 % pa da si z branjem bogatijo besedni zaklad. Le 7 % jih je obkrožilo razgledanost. 36 % devetošolcev je obkrožilo odgovor, da si z branjem bogatijo besedni zaklad in 31 % jih je odgovorilo z odgovorom *Razgledanost*.

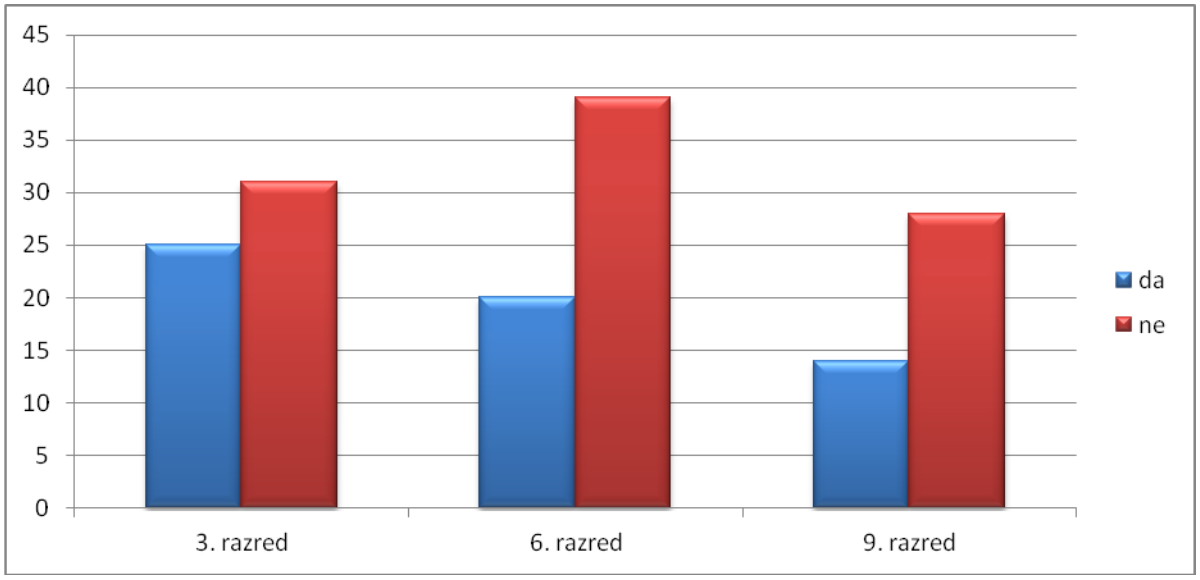

Graf 28: Ali se spomniš svoje prve knjige? (Če si obkrožil da, dopiši naslov.)

Graf z naslovom *Ali se spomniš svoje prve knjige?* nam kaže, da se 53 % tretješolcev ne spomni svoje prve knjige. 34 % šestošolcev je odgovorilo z da in 66 % z ne. Pri devetošolcih je bilo 33 % odgovorov pritrdilnih in 67 % nikalnih.

Prve knjige, ki so jo prebrali so bile Nodi, Posebna žirafa, Uspavanka, Kokodajska, Modna vila, Miška, Telebajski, Pepelka, Kravica Katka, Fifi.

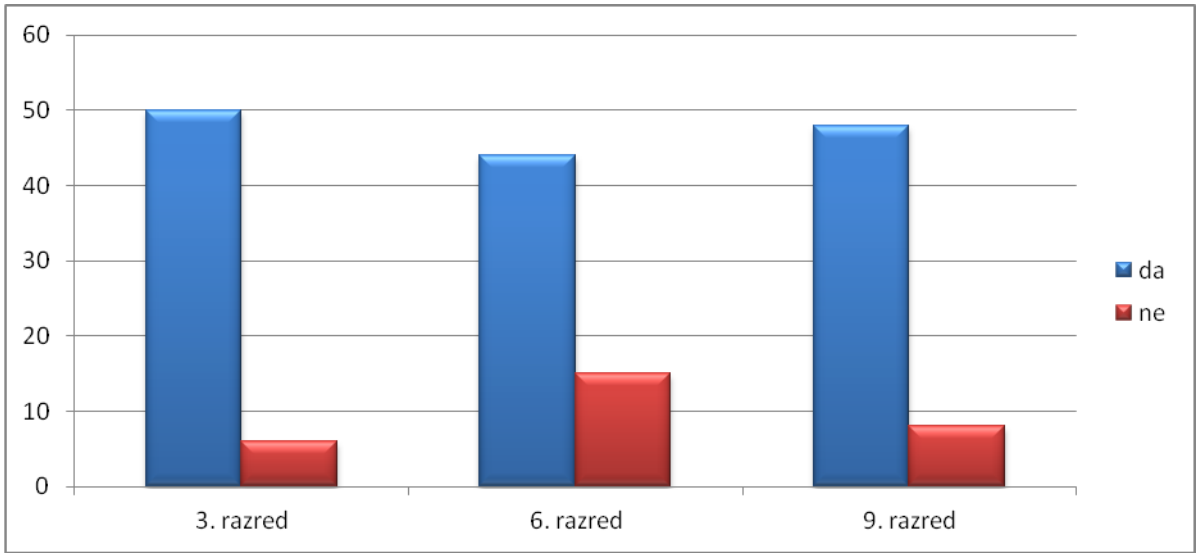

Graf 29: Ali so ti starši v otroštvu brali knjige?

Ali so ti starši v otroštvu brali knjige? je naslov grafa pod številko 29. 90 % tretješolcev je odgovorilo z da in le 10 % z ne. 72 % šestošolcev je odgovorilo z da in 28 % z ne. 83 % devetošolcev je odgovorilo z da in 17% z ne.

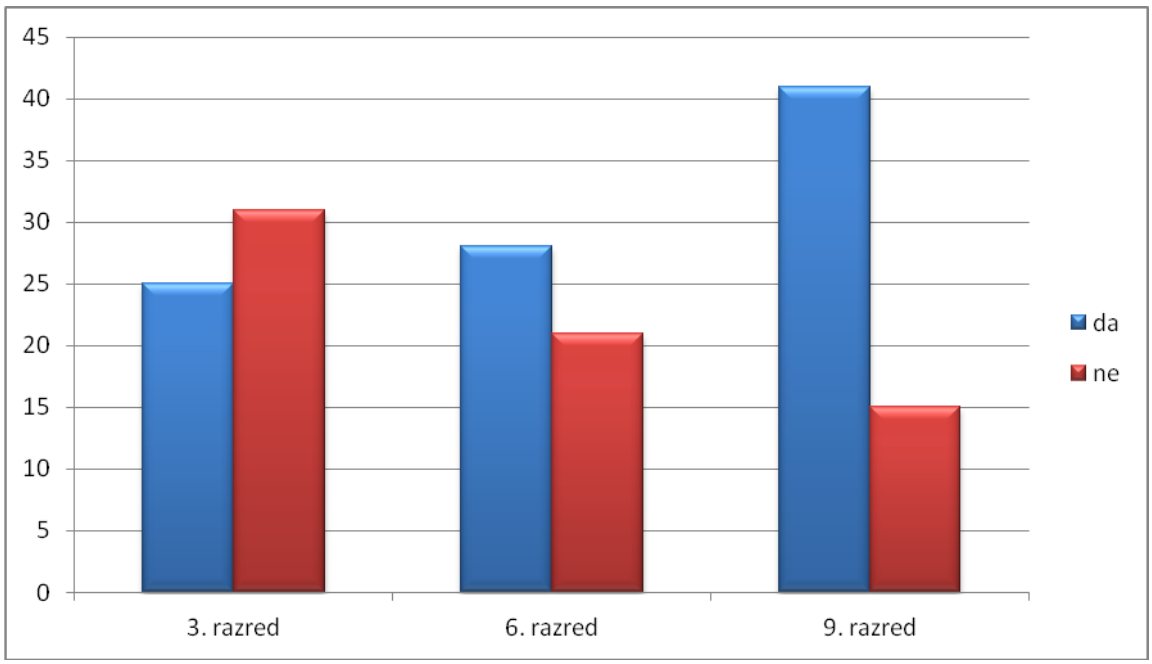

Graf 30: Bi po tvojem mnenju k večjemu zanimanju mladih za knjige prispeval natečaj z nagradami?

Graf z naslovom *Bi po tvojem mnenju k večjemu zanimanju mladih za knjige prispeval natečaj z nagradami?* nam prikazuje, da je 45 % tretješolcev, 56 %

šestošolcev in 71 % devetošolcev prepričanih, da bi nagrade k branju pritegnile več mladih.

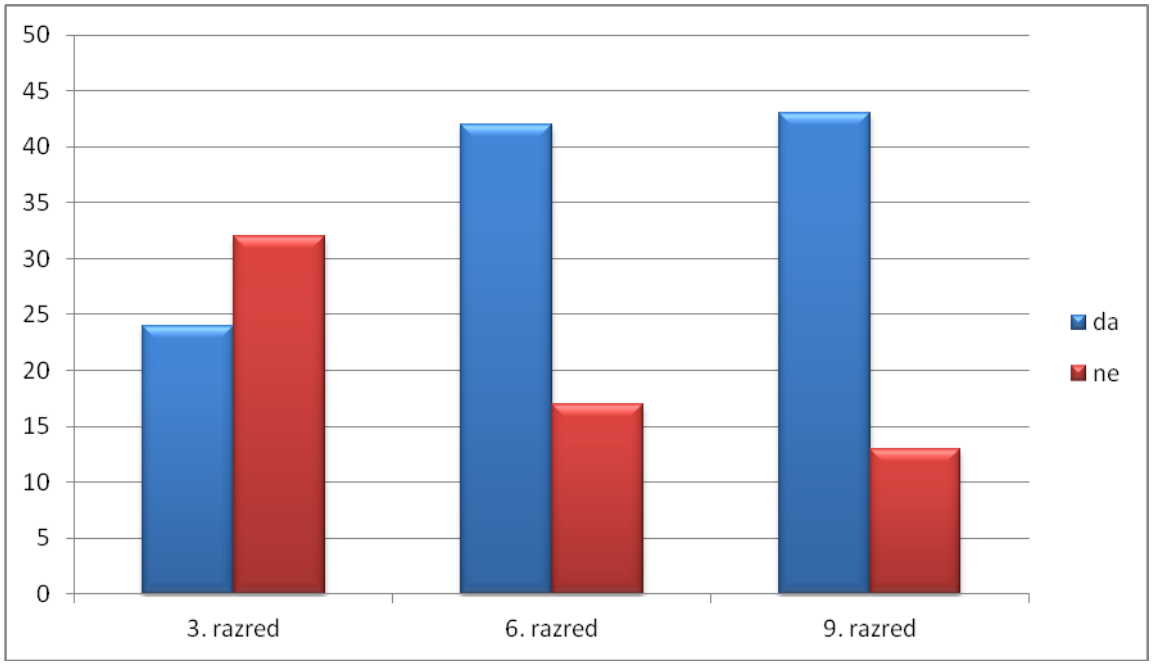

Graf 31: Ali imaš občutek, da je knjige zamenjal računalnik?

Ali meniš, da je knjige zamenjal računalnik? je naslov 31. grafa. 41 % tretješolcev, 71 % šestošolcev in 73 % devetošolcev je odgovorilo z da. 59 % tretješolcev, 29 % šestošolcev in 27 % devetošolcev pa je obkrožilo odgovor ne.

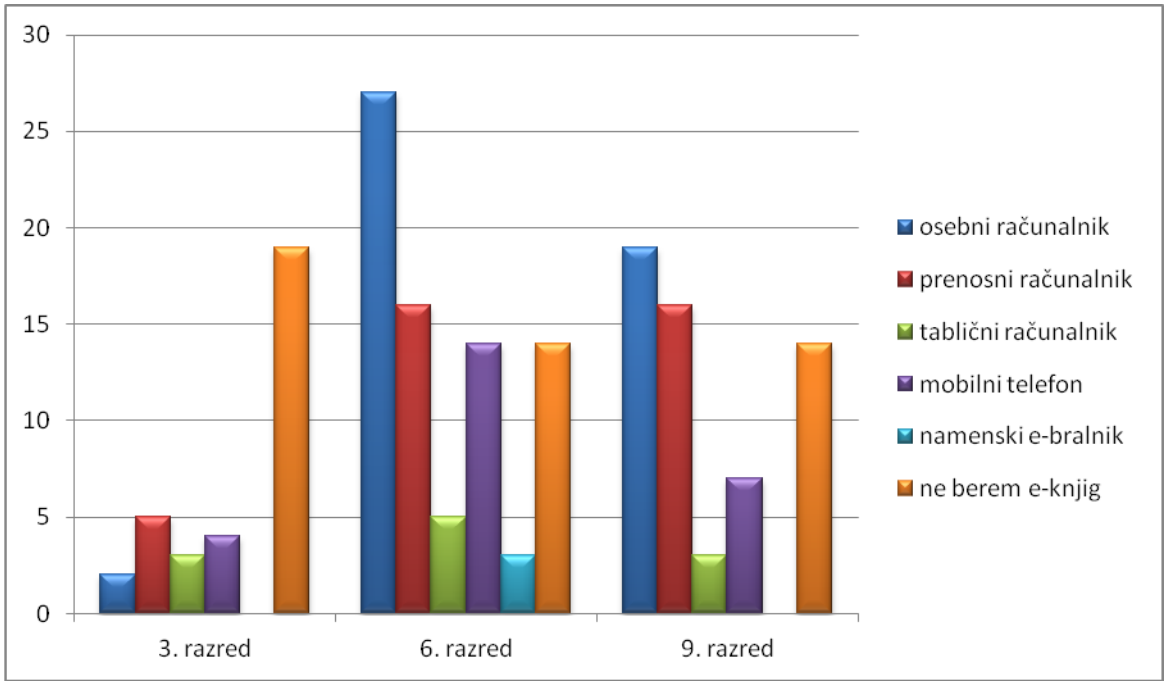

Graf 32: Ali uporabljaš katero izmed navedenih naprav za branje e-knjig?

Zadnji graf z naslovom *Ali uporabljaš katero izmed navedenih naprav za branje e-knjig?* nam prikazuje sledeče odgovore: 58 % tretješolcev ne bere e-knjig, 15 % pa jih uporablja prenosni računalnik. 34 % šestošolcev uporablja osebni računalnik, 20 % prenosni računalnik in po 18 % mobilni telefon oziroma ne bere e-knjig. 31 % devetošolcev uporablja za branje e-knjig osebni računalnik, 28 % jih uporablja prenosni računalnik in 24 % jih ne bere e-knjig.

Kako pogosto se ukvarjaš z naslednjimi aktivnostmi?

Približno 28 % učencev tretjega razreda ne ve, kaj je to elektronska pošta, 67 % učencev pa elektronske pošte ne uporablja. Le 5 % jo uporablja večkrat na mesec.

Spletnih klepetalnic ne pozna približno 74 % učencev. 8 % spletno klepetalnico uporabi večkrat, ostalih 18 % pa nikoli ali skoraj nikoli.

17 % učencev ne ve, kaj so spletne novice, 70 % jih jih ne bere. Večkrat na mesec jih bere samo 13 %. 30 % jih ne ve za spletne slovarje ali enciklopedije.

Okrog 8 % učencev šestega razreda ne ve, kaj je to elektronska pošta. 47 % jih elektronske pošte skoraj ne uporablja, le 3 % pa jo uporabljajo večkrat na dan.

41 % ne ve, kaj je spletna klepetalnica, 54 % jih je skoraj ne uporablja. 5 % šestošolcev pa jo uporablja večkrat tedensko.

54 % učencev šestega razreda nikoli ali skoraj nikoli ne prebira dnevnega časopisa. 15 % jih bere večkrat tedensko, 5 % pa jih prebira vsak dan.

39 % učencev skoraj nikoli ne uporablja spletnega slovarja in enciklopedij, le 2 % pa jih bere večkrat dnevno.

24 % učencev ne ve, kaj je uporaba spletnih informacij. 42 % učencev jih ne uporablja teh stvari, le 2 % pa večkrat dnevno.

34 % učencev ne ve, kaj je sodelovanje v skupinskih razpravah in forumih, 15 % jih to uporablja večkrat mesečno, le 2 % vseh pa večkrat dnevno.

22 % šestošolcev skoraj nikoli ne uporablja spleta za iskanje uporabnih informacij, 44 % jih to počne večkrat na teden, 8 % pa tudi večkrat na dan.

Le 7 % devetošolcev skoraj nikoli ne bere elektronske pošte, 29 % učencev pa večkrat dnevno.

36 % učencev skoraj nikoli ne uporablja spletnih klepetalnic, 22 % pa jih uporablja večkrat dnevno.

34 % jih bere spletne novice večkrat mesečno, 22 % pa večkrat dnevno.

10 % učencev skoraj nikoli ne uporablja spletnih slovarjev ali enciklopedij, 22 % pa jih uporablja to večkrat tedensko.

17 % jih skoraj nikoli ne uporablja spletnih informacij in le 7 % večkrat dnevno.

45 % jih skoraj nikoli ne sodeluje pri spletnih razpravah ali forumih, 9 % pa večkrat dnevno.

57 % vseh učencev devetega razreda išče uporabne informacije na spletu večkrat na teden, le 5 % pa jih to išče večkrat na dan.

Napiši pregovor ali misel o branju.

3. RAZRED
Zelo je lepo, če bereš knjige, ki so ti všeč.
Branje mi pomeni zabavo.
Branje je, kot da bi dobila bonbon.
Branje je lepa stvar.
Branje je kul.
Branje je dolgočasno.
Več bereš, več znaš.
Branje je zelo zabavno.
Branje je učenje.
Branje je doživeta dogodivščina.
Branje mi da znanje.
Branje je koristno.
Rada bi postala slavna v branju.
Ko berem, se počutim odlično.

6. RAZRED
Branje je lahko zabavno.
Kdor bere, bere zase.
Branje je znanje.
Branje je zanimivo in zabavno.
Kdor same petke ima, veliko bere doma.
Brez zveze je, če bereš knjigo, ki ti ni všeč.
Kdor ne bere, ga tepe.

Kdor bere, ima dobro besedišče.

Branje je pomembno za vse.

Branje je dobro za misel in pamet.

Branje krajša deževen dan.

Branje je za sprostitev in dobro delo.

Branje je včasih dolgočasno.

Branje je nekaj, kar potrebuješ za življenje.

Branje je priporočljivo.

9. RAZRED

Kjer je knjiga, tam je pamet.

Če bereš, si pameten.

Branje za znanje.

Branje bogati besedni zaklad.

Knjiga je človekova najboljša prijateljica.

Branje zdravo in zabavno.

Branje je zdravo za pamet.

Branje se splača.

Branje pri mlajših vzbuja domišljijo.

Knjiga me (ne) briga.

Kdor bere, več zna.

Branje je znanje.

Več bereš, več znaš.

Brez branja ni znanja.

9 INTERVJU S KNJIŽNIČARKO

Opravila sva intervju z našo šolsko knjižničarko gospo Tanjo Močnik. Prijazno nama je posredovala podatke o bralnih navadah naših učencev.

1. Kakšne knjige si učenci najraje izposojajo?

Punce si najraje izposojajo knjige o zaljubljenih najstnicah, o problemih odraščanja, fantje pa predvsem kaj bolj napetega, kriminalnega. Obojim so všeč tudi knjige o vampirjih in podobno.

2. Katere knjige so najbolj priljubljene pri mlajših in katere pri starejših?

Mlajši radi berejo pripovedi o živalih in dogodivščinah nagajivih vrstnikov. Starejši o najstniških težavah in kar sem že navedla pri 1. vprašanju.

3. Ali si knjige večkrat izposojajo mlajši ali starejši učenci?

Pogosteje si izposojajo mlajši učenci.

4. Koliko učencev naše šole sodeluje pri Bralni znački? Rada bi vedela, kakšen odstotek je učencev v 1., 2. In 3. VIO. Koliko je učencev, ki dobijo priznanje Zlati bralec?

Številčni podatki prikazani v spodnji tabeli so za šolsko leto 2009–2010.

RAZRED	ŠTEVILO VSEH UČENCEV	ŠTEVILO UČENCEV, KI SO OPRAVILI BZ	V ODSTOTKIH	ŠTEVILO UČENCEV, KI SO OPRAVILI BZ ZA NASLEDNJI RAZRED	V ODSTOTKIH	ŠTEVILO UČENCEV, KI SO OPRAVILI ŠPORTNO BZ	V ODSTOTKIH
1.	42	42	100			42	100
2.	52	46	88,46			47	90,38
3.	68	64	94,12			22	32,35
4.	44	39	88,64			11	25
5.	47	38	80,85	3	6,38	11	23,4
6.	59	43	72,88	4	6,78	11	18,64
7.	45	32	71,11	4	8,89	1	2,22

8.	69	36	52,17	2	2,9	6	8,71
9.	57	26	45,61			7	12,28

Številčni podatki prikazani v spodnji tabeli so za šolsko leto 2010–2011.

RAZRED	**ŠTEVILO VSEH UČENCEV**	**ŠTEVILO UČENCEV, KI SO OPRAVILI BZ**	**V ODSTOTKIH**	**ŠTEVILO UČENCEV, KI SO OPRAVILI BZ ZA NASLEDNJI RAZRED**	**V ODSTOTKIH**	**ZLATI BRALCI**	**V ODSTOTKIH**
1.	59	59	100				
2.	42	42	100				
3.	51	51	100				
4.	66	63	95,45				
5.	43	36	83,72				
6.	48	36	75	8	16,67		
7.	61	40	65,57	4	6,65		
8.	46	27	58,70	7	15,22		
9.	67	36	52,94			35	51,47
skupaj	**483**	**390**	**80,75**				

Številčni podatki prikazani v spodnji tabeli so za šolsko leto 2011–2012.

RAZRED	**ŠTEVILO VSEH UČENCEV**	**ŠTEVILO UČENCEV, KI SO OPRAVILI BZ**	V ODSTOTKIH	**ŠTEVILO UČENCEV, KI SO OPRAVILI BZ ZA NASLEDNJI RAZRED**	V ODSTOTKIH	**ZLATI BRALCI**	V ODSTOTKIH
1.	58	58	100				
2.	59	59	100				
3.	42	42	100				
4.	51	48	94				
5.	65	57	88				
6.	42	29	69	2	5		
7.	48	32	67	5	10		
8.	59	35	59	5	8		
9.	46	29	63			27	59
Skupaj	**470**	**389**	83	**12**	3		

5. Kaj pa učitelji, kako redno berejo in po kakšnih delih posegajo?

Ker naj bi šolska knjižnica nabavljala predvsem knjige, ki podpirajo ViZ proces, nimamo veliko knjig, ki bi jih odrasli brali za sprostitev v prostem času, zato na to vprašanje ne morem zanesljivo odgovoriti. Nekatere učiteljice pa rade posežejo tudi po mladinskih romanih.

6. Imamo tudi Bralno značko za delavce šole, kako izbirate knjige zanje? Koliko delavcev bere te knjige?

Izbrati skušam literarna dela različnih žanrov in strokovna dela različnih strok, da lahko vsak najde kaj zase. Vključim večino novejših naslovov (ki so izšli v zadnjem letu ali dveh) pa tudi nekaj starejših.

V 4 letih (odkar imamo to bralno značko) je sodelovalo od 9 do 12 zaposlenih na šoli.

7. Kako privabite oz. pridobite zanimanje otrok k večjemu branju?

Nabavljati skušamo zanimive, kakovostne knjige. Trudim se, da jih tudi sama preberem, da učencem znam svetovati glede na posameznikovo zanimanje. Knjižne novosti tudi razstavljamo in oblikujemo sezname novosti.

8. Kolikokrat na leto organizirate dejavnosti, ki so povezane s knjižnico? Ali te dejavnosti dosežejo svoj namen?

Literarno čajanko organiziramo enkrat do dvakrat na leto. V jesenskem času v tednu otroka in v pomladanskem času. Tematika je izbrana glede na projekt, ki ga izvajamo v določenem šolskem letu npr. Leto športa, ko smo se pogovarjali o knjigah s športno tematiko.

Na letošnji literarni čajanki je tekla beseda o tegobah in radostih odraščanja, ker je bila to tema šolskega parlamenta.

9. Menite da so bolj brana dela tujih ali domačih avtorjev?

Menim, da učenci branja ne izbirajo glede na poreklo pisatelja, ampak jih bolj zanima tematika – radi berejo tudi dela domačih avtorjev.

Slika 1: Literarna čajanka, 2010 (Vir: OŠ Žiri)

10 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

V uvodu sva postavila pet hipotez, iz katerih sva izhajala, ko sva sestavljala anketna vprašanja. Prva hipoteza je bila, da učenci radi berejo leposlovna dela. To hipotezo sva potrdila, ovrgla pa sva drugo hipotezo, da zaposleni pogosto uporabljajo elektronske naprave za branje. Tretja hipoteza, da so učenci in zaposleni mnenja, da je knjige zamenjal računalnik, sva delno potrdila, saj so tega mnenja samo učenci. V celoti sva ovrgla četrto hipotezo, da več zaposlenih knjige kupuje, kot pa si jih izposodi v knjižnici.

S starostjo se količina prebranega spreminja. Starejše generacije oz. generacije zaposlenih več časa posvetijo knjigam kot pa računalnikom in televiziji, saj v svoji mladosti tega v vsakdanjem življenju še niso uporabljali tako pogosto kot današnja mladina. Zato verjamejo, da knjig še ni zamenjal računalnik. Vendar pa polovica mlajše generacije temu nasprotuje, saj se v prostem času raje posvetijo računalniku in televiziji. Dandanes večina mladine bere samo še knjige, ki so obvezne za branje v šoli. Je pa zanimivo, da starejši učenci, ki so tehnološko bolj spretni, skoraj ne uporabljajo naprav za branje e-knjig, medtem ko to pogosteje počnejo mlajši učenci.

Ugotavljava, da je branje na šoli pogosto in tudi uspešno opravljeno, saj je v zadnjih dveh šolskih letih, kar 80 % učencev prebralo knjige za bralno značko.

Anketiranci so odgovarjali, da radi berejo in tudi različne zvrsti literature.

Branje je temeljna dejavnost za pridobivanje znanja, zato nanj ne smemo nikoli pozabiti.

Obstaja rek, ki pravi, da se pot proti znanju začne z obračanjem strani. Pozitivni učinki, ki jih prinaša branje, so nedvomno brezmejni. Tako ni čudno, da se tudi starši naših učencev zavedajo, kako pomembno je brati otrokom že od njihovega najzgodnejšega obdobja naprej ter jim s tem graditi dobro osnovo za odnos do branja in dojemanja življenja nasploh.

11 VIRI IN LITERATURA

1. BEŠTER, M. in et. al. (2000). Na pragu besedila 1. Učbenik slovenski jezik v 1. letniku gimnazij, strokovnih in tehniških šol. Ljubljana: Rokus

2. GROSMAN, M. (2006). Razsežnosti branja: za boljšo bralno pismenost. Ljubljana: Karantanija

3. MOČNIK, T. Ustno sporočilo. Marec, 2013

4. PEČJAK, S. (2002). Bralne učne strategije. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

5. ŠTRUC, Z. (2001). Timsko delo in knjižnična informacijska znanja. Šolska knjižnica, let. 11, št., str. 109–113.

6. TOPORIŠIČ, J. (1994). Slovenski jezik in sporočanje, 1. Maribor: Obzorja

7. KROPP P. (2000). Vzgajanje bralca: naj vaš otrok postane bralec za vse življenje. Tržič: Učila

12 PRILOGE

ANKETA

Sva učenca 9. razreda. Pripravljava raziskovalno nalogo z naslovom *Oh, to branje*, kjer želiva raziskati bralne navade učencev in delavcev naše šole. Za iskrene odgovore se vam najlepše zahvaljujeva. Anja, Mark

Razred: _____ Spol: M Ž

1. **Kaj ti pomeni branje?**
   a) breme d) prisilo
   b) sprostitev e) zabavo
   c) krajšanje prostega časa f) _____
   č) vir novih informacij
2. **Kako pogosto bereš?**
   a) vsak dan č) nekajkrat na mesec
   b) vsak vikend d) kadar je potrebno za šolo
   c) nekajkrat na teden
3. **Koliko knjig prebereš letno?**
   a) 0–3
   b) 4–9
   c) 10 ali več
4. **Kaj od navedenega leposlovja bereš najpogosteje?**
   a) romane č) novele f) kratko prozo
   b) pesmi d) stripe g) drame
   c) pravljice e) potopise h) drugo _____
5. **Kakšne knjige so ti všeč?**
   a) ljubezenske č) akcijske f) drugo _____
   b) pustolovske d) športne
   c) znanstvena fantastika e) strokovne
6. **Kako izbereš knjigo?**
   a) po platnici č) po naslovu
   b) po avtorju d) po predlogih prijateljev, učiteljev …
   c) drugo:_____
7. **Raje posegaš po delih**
   a) domačih avtorjev? b) tujih avtorjev?
8. **Kateri slovenski avtor ti je najbolj všeč? Lahko jih našteješ tudi več.**
   _____
9. **Ali sodeluješ pri slovenski bralni znački?** a) da b) ne
10. **Ali bereš knjige za bralno značko iz tujih jezikov? Če si obkrožil da, dopiši iz katerih.**
    a) da _____ b) ne
11. **Sodeluješ na Cankarjevem tekmovanju?** a) da b) ne
12. **Ali so ti všeč knjige za domače branje in bralno značko?**
    a) da b) ne
13. **Bi priporočil kakšno knjigo, ki bi jo uvrstili na seznam za bralno značko?**
    _____
14. **Katero knjigo si nazadnje prebral?**
    _____

15. Ali si se udeležil literarne čajanke v šoli ali knjižnici?

a) da b) ne

16. Kaj še bereš poleg knjig? (Možnih je več odgovorov.)

a) internetne forume in članke
b) dnevne časopise
c) najstniške revije
č) objave svojih prijateljev na socialnih omrežjih (facebook, twitter …)

17. Kaj meniš, da imaš od tega, da bereš?

a) razgledanost
b) koristna izraba prostega časa
c) bogatenje besednega zaklada
d) znanje
e) _____

18. Ali se spomniš svoje prve knjige?

a) da naslov_____
b) ne

19. Ali so ti starši v otroštvu brali knjige?

a) da b) ne

20. Bi po tvojem mnenju k večjemu zanimanju mladih za knjige prispeval natečaj z nagradami? a) da b) ne

21. Ali imaš občutek, da je knjige zamenjal računalnik?

a) da b) ne

22. Ali uporabljaš katero izmed navedenih naprav za branje e-knjig?

a) osebni računalnik č) mobilni telefon
b) prenosni računalnik d) namenski e-bralnik
c) tablični računalnik e) ne berem e-knjig

23. Kako pogosto se ukvarjaš z naslednjimi bralnimi aktivnostmi? (V vsaki vrstici označi le eno možnost. Če ne veš, kaj pomeni določena aktivnost, označi »ne vem, kaj je to«.)

	Ne vem, kaj je to.	Nikoli ali skoraj nikoli	Večkrat na mesec	Večkrat na teden	Večkrat na dan
Branje elektronske pošte					
Spletne klepetalnice (npr. MSN@)					
Branje spletnih novic					
Uporaba spletnega slovarja ali enciklopedije (npr. Wikipedije@)					
Uporaba spletnih informacij o določenih vsebinah					
Sodelovanje v skupinskih razpravah ali forumih na spletu					
Iskanje uporabnih informacij na spletu (npr. urnikov, dogodkov, nasvetov, receptov)					

24. Napiši pregovor o branju ali kakšno misel o branju.

Anketa za delavce šole

Sva učenca 9. razreda. Pripravljava raziskovalno nalogo z naslovom *Oh, to branje*, kjer želiva raziskati bralne navade delavcev naše šole. Zbrane podatke ankete in vsebino raziskovalne naloge bova predstavila pri slovenščini v 9. razredu. Za iskrene odgovore se vama najlepše zahvaljujeva. Anja, Mark

SPOL: M Ž (obkroži)

1. Ali pogosto berete?
a) Da.
b) Ne.

2. Koliko knjig preberete letno?
a) 0–3
b) 4–9
c) 10 ali več

3. Kakšne knjige so vam všeč?
a) Knjige, ki niso preobsežne.
b) Zelo napete knjige ali kriminalke
c) Ljubezenske romane
č) Mladinske knjige
d) Zbirke pesmi
e) Biografije ali napisane po resničnih dogodkih
f) Knjige v tujem jeziku
g) Pravljice, slikanice

4. Ali sodelujete pri učiteljski bralni znački?
a) Da.
b) Ne.

5. Kje si izposojate knjige?
a) V knjižnici.
b) Od prijatelja.
c) Knjige kupujem.

6. Ali preživite večino svojega prostega časa ob listanju revij in prebiranju knjig ali ob računalniku in gledanju televizije?
a) Več prostega časa preživim za knjigami, drugi mediji me ne veselijo preveč.
b) V prostem času delam oboje v enakem razmerju.
c) Več prostega časa posvetim televiziji in računalniku.
č) Več časa porabim za osebne stike (družina, prijatelji).

7. Ali vaše delo vpliva na branje knjig?
a) Da.
b) Ne.

8. Ali računalnik in televizija vplivata na količino vašega branja?
a) Da.
b) Ne.
c) Občasno.

9. Kaj še berete poleg knjig? (Možnih je več odgovorov.)

a) Internetne forume in članke
b) Dnevne časopise
c) Najstniške in znanstvene revije
č) Objave svojih prijateljev na socialnih omrežjih (facebook, twitter)

10. Menite, da je obseg branja v obdobju zadnjih 5 let pri vas

a) vedno večji?
b) vedno manjši?
c) enak?

HVALA za sodelovanje!